

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Gegužė — May 2, 1973

Nr. 34

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NIXONAS IR MASKVA

Brežnevas liko jo vieninteliu draugu?

Pirma 'kremlinologas' Victor Zorza, o vėliau ir UPI agentūra, susirūpino nuostabia sovietų tyła apie Watergate aferą. Toji kompromituoja Amerikos režimą ir todėl, logiškai galvojant, turėtų būti dėkinga tema sovietų, ir apskritai komunistų, propagandai, kuri Vakarų demokratijų režimą vaizduo-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ja kaip visai sugedusi.

Žinia, pačiam kiek pagyvenus sovietinėje sistemoje, verkšlenimas dėl to, kad Amerikoje buvo pažeista teisė kalbėtis telefonu neprašytiems asmenims neklausant, atrodytų juokingas. Sovietijoje laikoma fak-

tu, kad valdžia klausosi visų pasikalbėjimų ir jei ji to nedaro, ją galima apkalinti savo pareigų neatlikimu. Atvirkščiai, Watergate byla įrodo amerikinės sistemos demokraciškumą. Visų pirma spauda nebijo valdžios, antra nuteistuosius už demokratų telefoninių pasikalbėjimų klausimą privertė kalbėti, pasiskirdamas jiems didelės kalėjimo bausmės, ne kas kitas kaip tik teisėjas Sirica, kuris yra respublikonas ir savo vieton paskirtas prezidento Eisenhowerio! O nuteistųjų aiškinimasis ir privėdė prie viso skandalo iškėlimo. Visa tai neįmanoma ne tik Sovietijoje, bet ir daugelyje Europos kraštų, kur valdanti partija dažnai pasinaudoja pačios valstybės aparatu opozicijos sekimui. Užtat, iš esmės žiūrint, sovietams čia nebūtų daug kuo pasidžiaugti.

Iš kitos pusės, propaganda nebūtų propaganda, jei remtųsi tiesa, komunistai gali kalbėti apie Amerikos 'supuvimą', neatskleisdami visos tiesos. Užtat galima prileisti, kad raudonųjų ty-la yra sąmoningas simpatijos Nixonui pareiškimas.

Svarstant tokią galimybę reikia atsiminti, kad anti-komunistas Nixonas visas triumfalines keliones atliko kaip tik į komunistinius kraštus. Jo viešnagės Rumunijoje, Lenkijoje, Kinijoje ir Sovietų Sąjungoje nesudrumstė jokia priešiška demonstracija, ko jis negali tikėtis nė viename Vakarų krašte. Be to, jo jėgų pardavimas Sovietų Sąjungai ne tik išgelbėjo jį nuo bado (ir eventualių neramumų), bet ir davė progos jai daug uždirbti, nes sandėri sudarius buvo numušta dolerio vertė. Dar daugiau jėgų pardavimas sutapo (ar net paskatino) su maisto kainų pakilimu šiame krašte, kas padidino jo problemas. Kokia puiki medžiaga sąmokslui teorijai! Komunistai ruošia demonstracijas prieš Nixoną laisvame pasaulyje, bet pagarbiai jį priima pas save. Ir dabar kai jo prestižas smar-

PROTESTAVO DĖL SOVIETŲ LAIVO ATPLAUKIMO I CLEVELANDĄ

Amerikiečių spaudoje buvo skelbta, kad š.m. gegužės mėn. 14 d. atvyks ta pirmas sovietų laivas į Clevelandą ir po to numatyti dar 5 ar 6 laivai iki liepos mėn. pradžios. Tai Nixono vyriausybės pasėka gerinti santykius ir plėsti prekybą su komunistų kraštais.

Daugelis viešai kalbėjo ir ALT Clevelando skyrius, drauge su kitų tautybių organizacijomis tentantys planavo surengti viešą demonstraciją, pirmadienį, gegužės 14 d., ypatingai, kad ta diena sutampa su Romo Kalandos susideginimo metinėmis. Iš anksčiau jau buvo reikiama protestai valdžios ištigoms.

Bet gana staigiai, trečiadienį, balandžio 25 d. Cleveland Press dienraščio vakarinėje laidoje pasirodė žinia, kad sovietų laivas Stanislavsky su 75 tonų stiklo krovinium yra jau čia pat, turi iplaukti bet kuriuo metu iš visų pusių užtvirtą vietą ir kad sekanti rytą 10 val. Clevelando mėras Ralph Perk oficialiosje ceremonijose sutiks laivą ir įteiks jo vadovybei dovanas. Per radio ir televiziją buvo skelbiama kad laivui yra duodama labai didelė apsauga, nes buvo gauta eilė grasi-nimų ir buvo prisibijoma demonstracijų.

Trečiadienį vakare įvyko trumpa demonstracija, kuri buvo perduota per žinias. Reiškia su Clevelando miesto ir kitų pareigūnų sutarimu, laivas atvyko daug anksčiau negu numatyta ir jo atvykimo laikas buvo išlaikytas paslaptį iki pat galo, tuo visiškai suklaidinant opozicijos grupes.

Trečiadienio vakare ir naktį, R. Aukštuolio vadov. Clevelando lietuviai studentai ruošė plakatus ir ALT skyrius rengė protesto lapelius ryt-dienos demonstracijai.

Ketvirtadienio rytė 10 val. protestuotojai susirinko prie aptvertos kran-tinės -- milžiniška apsauga -- keli šimtai policininkų bei detektyvų išsklaidyta po visą apylinę -- įėjimas pro vartus tik su prieš 5 dienas pasiūstais pakvietimais.

Burmistras Perk atvyko privačia mašina ir išmukęs pro vartus pradėjo ceremonijas, kuriose jis plačiai išgyrė prekybą su sovietais kaip labai reikalingą Amerikai ir apdovanojo kapitoną. Protestuotojai vaikštinėjo prie tvoros su plakatais ir dalino lapelius policijai bei susirinkusiems žiūrovams. Ceremonija, kuri buvo mato-ma per tvorą, truko apie pusę valandos. 12 val. vidudienį protestuotojai su sirinko miesto centre, Public Square. Studentai su savo plakatais apibėgo aikštę ir nužygiavo prie laivo, kur jie dar kartą demonstravo prietvoro. ALT žmonės dalino lapelius aikštėje ir turėjo aštirus pasikalbėjimus su Perk štabo nariais ir kitais pareigūnais.

ALT skyrius įteikė protesto lapelius Perk egzektvyviniam asistentui V. Hyvner ir taip pat pasiuntė Kongreso nariams iš Ohio, taip pat prašydamas ir toliau priešintis Nixono politikai ir nesuteikti Sovietų Sąjungai specialių prekybos privilegijų.

Clevelando lietuviai studentai atliko labai gražų darbą, kuris pareikalavo nemažai jėgų. Jų demonstracija buvo perduota per vietos televizijos stotis.

ALT skyriui labai daug talkininkavo LB Ohio Apygardos valdybos narė p. Ona Jokubaitienė ir taip pat padėjo neolituany pirm. Paulius Mitalas ir šaulių kuopos pirm. dr. K. Pautienis. (ap)

Clevelando lietuviai studentai R. Plodžinskas, R. Aukštuolis ir M. Idzelytė piketavę į Clevelandą atplaukusį sovietų laivą. V. Bacevičiaus nuotrauka

LŠST atstovų suvažiavimo prezidiumas. Iš kairės: dr. K. Pautienis, A. Pautienis, A. Sukauskas, V. Kutkus, K. Daugvydienė, K. Veikutis, V. Išganaitis, E. Putvytė ir V. Selenis. K. Sragausko nuotrauka

LIETUVIŲ ŠAULIŲ SUVAŽIAVIMAS

Rodos taip nesniai tuose pačiuose Lietuvių Namuose šauliai turėjo suvažiavimą. Sprendė įvairius reikalus -- posėdžia-

ANTANAS GRINIUS

vo. O jau prabėgo trys metai. Ir tie metai prabėga taip greitai ir nepastebėtai.

Balandžio 14 d. Amerikos ir Kanados šauliai vėl rinkosi į tuos pačius Lietuvių Namus gražioje šaulių uniformose, o jų kėrtines puošė įvairūs atsižymėjimo ženklai.

Prie registracijos stalo visus atstovus maloniai sutiko, registravo ir atstovo ženklą segė šaulė Stefa Kaunelienė. Jai talkininkavo jaunos šaulės Rosita Bilionaitė, Regina Juškaitė ir vyr. fin. tvarkytojas šaulys Vincas Rinkevičius.

AKADEMIJA

10 val. Šaulių Sąjungos pirmininkas Vincas Tamošiūnas atidarė suvažiavimą ir pasveikino atvykusius šaulius ir jų svečius, džiaugdamasis kad suvažiavimas gausus ir savo skaičiumi lenkia visus kitus prieš tai įvykusius suvažiavimus.

Taip pat pažymėjo, kad šis suvažiavimas yra istorinis. Šiais metais sueina 100 metų nuo šaulių įkūrėjo Vlodo Putvio gimimo ir bus pašventinta šaulių Sąjungos Moterų "Emilijos Putvienės Vardo" vėliava.

Akademiškai praversti pakvietė šaulių Sąjungos Garbės Teismo narį Marijoną Šnapštį, kuris užėmęs šį postą į garbės prezidiumą pakvietė šiuos asmenis: Vilioką atstovą ir Vilniaus Krašto Sąjungos pirmininką Kazį Veikutį, Garbės šaulė Emiliją Putvytę, šaulių Sąjungos garbės narį Vladą Išganaitį, šaulių Sąjungos pirmininką Vincą Tamošiūną, LVS "Ramonė" -- plk. Joną Šepetį, Birutininkų -- Kristiną Daugvydienę, "Šaulė Tremtyje" redaktore Stefa Kaunelienę, kun. Joną Borevičių SJ, švento Petro parapijos kleboną ir St. Butkaus šaulių kuopos kapelioną kun. Viktorą Kriščiunevičių, Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos pirmininką dr. Kazį Pautienį, LB Detroito apylinkės pirmininką Joną Urboną, LF Tarybos narį ir LF vajuos komiteto pirmininką inž. Vytautą Kutkų, Krikšč. Dem. ir ALT atstovą inž. Algį Pautienį, Balfo Direktorių Tarybos pirmininką Vladą Selenį, Skaučių Gabijos Tunto tuntininkę Liudą Ruginiene, Skautų Baltijos Tunto tuntininką Leopoldą Heiningą.

Užtat ir Brežnevo vizitas Amerikoje neturėtų per daug baidyti. Nixonas prieš pat savo vizitą Maskvoje, įsakydamas bombarduoti Hanoją įrodė, kad jis nenori vien ti duoti. Nuo jo asmeniškų apsukrumo ir drąsos priklausys ir tolimesnė eiga. Dėl to, JAV interesai reikalauja kuo greičiausiai užmiršti Watergate aferą.

Detroito Organizacijų Centro pirmininką Antaną Sukauską ir "Neringos" jūrų šaulių kuopos p-ką Juozą Zavį.

Po maldos, kurią sukalbėjo kun. Jonas Borevičius SJ, sekė sveikinimai žodžiu ir raštu.

Sveikinimus baigus skaityti, Vliko narys ir Simo Kudirkos kuopos šaulys Bronius Bieliukas skaitė paskaitą, nušviesdamas okupuotos Lietuvos ir išeivijos lietuvių reikalus.

Kun. Viktoras Kriščiunevičius pašventino šaulių Sąjungos Moterų, Emilijos Putvienės vardo, vėliavą. Vėliavos kūmai: L.K. savanoris - kūrėjas dr. Kazys Pautienis, profesorė Emilija Putvytė, Antanas Poškus ir Virginija R. Pranėnaitė. Vėliavos palydą sudarė jaunos šaulės: Regina Juškaitė ir Rosita Bilionaitė, Vėliavos mecenatė a.a. Stasė Pranėnė. Šventinimo iškilnėse mirusių motiną atstovavo ir vėliavos kūma buvo dukrė Virginija R. Pranėnaitė. Vėliavos šventinimo aktą perskaitė šaulė Rosita Bilionaitė. Po to, LŠST pirm. Vincas Tamošiūnas, asistuojamas prof. Emilijos Putvytės IR GARBės šaulio Vlodo Išganaičio, už atsižymėjimą apdovanojo šiuos šaulius: L.K.K. savanorį dr. Kazį Pautienį, "Neringos" jūrų šaulių kuopos pirm. Juozą Zavį ir jūrų "Švyturio" šaulių kuopos vicepirm. ats. ltn. Stasį Malinauską -- šaulių žvaigždės ordenu ir Povilą Kanopą -- šaulių žvaigždės medaliu.

DARBO POSEDIS

Po užkandžių žemutinėje salėje pradėdamas darbo posėdį, kurį atidarė LŠST pirmininkas Vincas Tamošiūnas ir į prezidiumą pakvietė: dr. Kazį Pautienį, Vladą Išganaitį ir Juozą Šiaučiuilį -- pirmininkais, Mykolą Maksvytį, Romą Macionį ir Juozą Lesčinską -- sekretoriais. Inešama šaulių Sąjungos vėliava ir perduodama pirmininkui dr. Kaziu Pautieniu, kuris ją pastato prie kitų išrikiuotų ir stovinčių už stalo vėliavų.

Vienybėi sustiprinti geriamas vynas iš Onos ir Alfonso Mikulskio dovanotos Vienybės Taurės.

Sąjungos pirmininkas Vincas Tamošiūnas suvažiavimui pristatė naujus šaulių sąjungos garbės narius: gen. Joną Černių, prof. Emiliją Putvytę, Kunigun-

(Nukelta 16 psl.)

LŠST suvažiavimo atstovai. Iš kairės: Ona Mikulskienė, prof. Emilija Putvytė, Alfonsas Mikulskis ir Emilija Kutkienė, K. Sragausko nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

IGNUI ALEKNAI 65 METAI

Vienas iš Melbourne didžiųjų lietuvių visuomenininkų, kultūrininkų ir spaudos darbuotojų Ignas Alekna sulaukė gražaus 65-rių metų amžiaus. Ši mūsų žinomojo darbuotojo pavadė yra labai gerai žinoma ne tik Australijoje, bet taip pat dažnai jo vieną kitą straipsnį ar aprašymą galime užtikti ir Amerikos lietuvių spaudoje. Kitas žymus Melbourne lietuvių veikėjas Jonas Meiliūnas išsireiškė, kad jėgu reikėtų sudaryti dešimtį pirmųjų lietuvių, pasižymėjusių savo veikla ir darbais, tai Melbourne I. Alekno pavadė būtų tikrai aukštumoj. Ir tikrai, šiame visuomeniniame ir kultūriname darbe, jis yra niekuomet nepavargstąs ir tur būt sau lygių ir visoje Australijoje ne daug tetrėtų.

Gimęs 1908 metų balandžio mėn. 21 dieną Pludakų kaime, Kupiškėje, buvo ūkininko sūnus ir pradžios mokyklą baigęs Kupiškėje, išvykęs į Kauną, kur 1929 metais baigia Simano Daukanto mokytojų seminariją ir aspirantų stoja į Karo Mokyklą. Baigęs ją, stoja į Vytauto Didžiojo universitetą studijuoti ekonomiką. Baigus studijas dirba Vyriausio Notaro ir vėliau pereiną į Taupomąsias Valstybės Kasa, kuri išdirba iki pasitraukimo į vakarus.

1933 metais jis sukuria šeimą, veddamas Oną Kuizinaite. Nuo pat savo jaunystės dienų I. Alekna dalyvauja ir aktyviai įsitraukia į organizacinį gyvenimą. Pačioje jaunystėje aktyviai dalyvauja sportiniame gyvenime ir vėliau Vilniui vaduoti Sąjungoje, kai universitete būdamas, yra studentų tautininkų korporacijos "Neo-Lithuania" aktyvus narys, taip pat dalyvaujamas Šaulių Sąjungoje, kur dainavo sąjungos choro.

1944 metais, kartu su žmona ir dviem mažamečiais sūnėmis, pasitraukia į vakarus ir iki karo pabaigos gyvena Tuttingene. Po karo apsigyveno Ravensburge. Į Australiją atvyko 1949 metais ir atlikęs visiems priklausančią dviejų metų darbo sutartį stiklo fabrike ir akmenų skaldykloje, pastoriai apsigyveno Melbourne ir dirba žemės ūkio mašinų įmonės įstaigoje.

Kaip ir daugeliui mūsų ateivių, kūrimasis su mažais vaikais buvo gana sunkus, tačiau Alekno abu savo vaikus išmokslo, duodami jiems aukštąjį mokslo ir išauklėdami labai gerus lietuvius. Viena, elektronikos inžinierius, kaip ir tėvas, labai gerai pažįstamas Melbourne ir Australijos lietuviams, kaip gabus dainininkas - menininkas ir Vytautas architektas.

Melbourne lietuvių veikloje su kaktuvininkas yra žinomas kaip mažai kalbas, bet daug padaręs žmogus. Visame organizaciniame gyvenime jis niekuomet ne sistengia darbo atiduoti kitam. Išbuves apylinkės valdyboje penkerius metus, tarp jų dvejus pirmininkaudamas, vėliau dirbdamas Melbourne Lietuvių Klube, Krašto Taryboje ir kt. jis, paskutinio Krašto Tarybos suvažiavimo metu Sydneyje, yra išrinktas į naujai įsteigtą Australijos Lietuvių Fondo valdybą, taip pat būdamas ir Melbourne lietuvių kredito kooperatyvo "Talka" reikalų vedėjas.

Be visų šių visuomeninių darbų, pats artimiausias ir tur būt mėgstamiausias su kaktuvininko darbas, yra aktyvus dalyvavimas mūsų lietuviškoje spaudoje. Bū-

Ignas Alekna

damas nuolatinis bendruomenės laikraščio "Mūsų Pastogės" bendradarbis, jis dažnai parašo Melbourne išeinančiame katalikų laikraštyje "Tėviškės Aiduose" ir Amerikos "Dirvoje", duodamas išsamius ir įdomius reportažus apie gyvenimą Melbourne ir pasitaikančius išskirtinius mūsų problemų nagrinėjimus. Savo rašymo stiliumi I. Alekna labai vaizdžiai ir gražiai atvaizduoja savo aprašomą dalyką, todėl ir skaitytojų jis yra ypač tingai mėgiamas.

Sveikinant savo vyresnįjį kolegą jo gražių su kaktuvinių praga aš tenoriu jam palinkėti dar daug sveikų ir gražių ateities metų, kurie leistų jam ir toliau, be savo kultūrinio ir visuomeninio darbo, džiuginti mūsų laikraščių skaitytojus savo puikiais aprašymais.

Perto nedidelės lietuvių kolonijos nepavargstami darbuotojai Jonas ir Veronika Miliauskaitės šventė savo 25-kių metų vedybų sukaktį. Abu jubiliatų vietiniame lietuvių gyvenime yra išrežę labai gilią vagą. Jonas yra labai aktyvus visuomeniniame lietuviškame veikime, kai Veronika jau eilę metų su tikrai dideliu pasižymėjimu organizuoja ir vadovauja tautinių šokių grupei, kuri praėjusiais metais skrido net virš dviejų tūkstančių mylių, kad galėtų dalyvauti buvusiose Lietuvių Dienose Sydneyje. Savo nusipelnusių veikėjų su kaktuvės pertiškiai gražiai paminėjo ir pagerbė.

Brisbanės lietuvių kolonija, kuri yra daugiausiai išsikišusi į Australijos šiaurę ir čia yra ko ne amžina vasara, atšventė retai pasitaikančią praga, kai prieš kurį laiką, atlikęs karinę prievolę Vietname, Eidas Žiogas, susipažinęs su vietine lietuvaite Valentina Zabukaite, suklebė lietuvišką šeimą. Gražioje vestuvinėse apėigose jaunuosius su tuokė vietos lietuvių kapellonas kun. dr. P. Bačinskas, vestuvinės puotos apėigas gražiai pravedant Vaidui Stankūnui.

Melbourne lietuvišką šeimą taip pat suklebė Eimutis Peleauskas su Birute Petrusėvičienė. Abu jaunieji aktyviai priklauso jaunimo organizacijose kaip jaunojo tėvas inžinierius Peleauskas be aktyvaus lietuviškojo gyvenimo yra žinomas kaip gabus žemės mašinų ir jų konstrukcinio patobulinimo išradėjas. Jaunuosius sutuokė Melbourne klebonas kun. P. Vasevis, kai pati puota ir vaišės vyko didžiojo Melbourne Namuose visos iškilmes pravedant pačiam klubo pirmininkui A. Bladzevičiui.

Sydneyje buvo surengtas pavergtųjų tautų seminaras, kuria-

me atstovai dalyvavo ir atstovavo visos Australijos pavergtųjų tautų grupės. Šis seminaras tęsėsi dvi dienas ir jį atidarė, bei jam pirmininkavo N. S. W. valstijos Pavergtųjų Tautų Tarybos pirmininkas senatorius D. Ph. Hon. M. L. A. Darby, kai pirmąją dieną paskaitą, apie konstitucinės demokratijos principus skaitė Sydneyje universiteto profesorius D. M. Armstrong. Vėliau "Lenkų Žinių" redaktorius J. Dunin-Karwicki, M. B. E. skaitė antrą paskaitą apie komunistinių okupuotųjų kraštų ir satelitinio valstybių rusifikaciją. Ši paskaita buvo ypatingai gerai paruošta, duodant smulkių ir mokslinių specifinių detalių ir palyginimų. Savo paskaitoje jis labai daug atkreipė dėmesio į lietuvių ir jų didvyrišką kovą, drąsą ir sugebėjimus išlaikyti savo tautos kovingumą ir karžiogiškumą, ką jis parėmė trimis faktais, duodančiais pasipirti ir padaršinimą visai kovojančiai tautai, tai būtent, kad lietuvių kalba visai skirtinga ir atskira nuo slavų kalba, kad lietuvių yra 95% katalikai ir kad lietuvių turi savo labai didelę istoriją ir gilią tautos ir valstybės tradicijas, kas ir neleidžia jiems taip greitai nūtausti ir kas juos pastato pavyzdžiui prieš visas kitas pavergtas tautas. Trečią paskaitą skaitė latvis J. Ritenis M. A. (Political Science) tema apie Europos saugumo konferenciją ir jos padarinius pavergtoms tautoms.

Po visų paskaitų kilo bendros diskusijos ir seminaras, kuriam lietuvių atstovavo Adelaidės "Ramovės" pirmininkas inž. J. Stačiūnas ir sydneyškiai atstovai Apylinkės pirmininkas A. Reisgys, valdybos narys V. Ši-

teris, "Mūsų Pastogės" redaktorius dr. A. Mauragis ir pulk. V. Šliogeris.

Paskutiniųjų Lietuvių Dienų metu Sydneyje, Rengimo Komitetas specialiai paruošė ir vėliau nusiuntė paskirytą šventės rengimų įkalbėtas ir įdainuotas juostas "Amerikos Balsui" į Ameriką. Šiose juostose buvo plačiau paminėta paskirti vykę kasdieniniai šventės rengimai ir pasirodymai, kurie vėliau dailimis buvo panaudoti duodant kasdienes žinias ir apžvalgą lietuvių, Padėkos laiške, atsiųstame Rengimo Komitetui, "Amerikos Balso" lietuvių programos vedėjas dr. K. Jurgėla ir Alf. Petrutis nuosirdžiai padėkojo už atsiųstą įdomią medžiagą, paminėdami jog "Amerikos Balso" klausytojus jie visuomet stengiasi informuoti ir duoti paskutines žinias apie visą Australijos lietuvių gyvenimą ir jų esamą veiklą, kuri daugiausiai paimama iš lietuviškos spaudos ir Amerikoje besilankančių Australijos lietuvių, kai ateityje bus bandoma tiesioginiai per U.S.A. Informacijos agentūros postus, esančius didžiuosiuose Australijos miestuose, gauti greitą mag netinių juostų, su lietuviškomis žiniomis, gavimą.

WANTED
JOURNEYMEN
TOOL and DIE MAKERS
OR
PLASTIC MOLD MULDERS
To work in air condition plant. Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Steady work for qualified men, overtime and fringe benefits.
D & J TOOL & DIE INC.
4627 COTTRELL RD.
VASSAR, MICH.
517-823-7002

(31-35)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CHICAGOS SKYRIUS

š. m. gegužės 5 d. rengia tradicinį

PAVASARIO BALIŲ

SU ĮVAIRIA, ĮDOMIA PROGRAMA;

meninę dalį atliks moterų sekstetas "VILTIS", muzikės Reginos DITKIENĖS vadovaujamas. Veiks loterija. Šokiams gros šaunus orkestras. Bus skanios ir gausios lietuviškos vaišės.

VIETA: Lietuvių Tautiniai Namai, 6422 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. PRADŽIA 7:30 val. vakaro.

Visi lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

Auka tik \$7.50 asmeniui.

Stalus prašoma asmeniniai, laiškais ar telefonu rezervuoti iš anksto, telefonu skambinti: 523-8145 arba 927-6922 (tik po 6 val. vakaro).

Skr. valdybos adresas:

4429 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60632.

PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3/4 % on escrow accounts

6% - 2 yr. certificates (Min. \$5,000)

5 3/4 % - 1-yr. certificates (Min. \$1,000)

NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESI

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

EUROPOS LIETUVIAI

LIUDAS VISMANTAS

VOKIETIJOS LB TARYBOS SESIJAI PRAĖJUS

Vokietijos LB II sesija įvyko kovo mėn., Heutenfelde, Romuvoje. Ją atidarė prez. vicepirm. Tėv. Bernatonis ir pasiūlė išrinkti naują prezidiumą, nes pernykštis suiro pirm. dr. J. Griniui ir sekr. R. Baliuliui pasitraukus. Į naująjį prez. slaptu balsavimu išrinkti: pirm. J. Valiūnas, vicepirm. Tėv. Bernatonis ir sekr. V. Bartusevičius.

Iš buv. Valdybos pirm. J. Valiūno pranešimo paaiškėjo, kad šiuo metu Vokietijos Lietuvių bendruomenė turi 32 apylinkės ir 1,027 narius. Leidžiamos "Informacijos", kurių per metus išėina 12 numerių. Jos velti siuntinėjamos kiekvienam nariui. Veikia 9 vargo mokyklos, kurias lanko apie 100 mokinių. Dirbama kultūrinėje srityje. Palaikomi santykiai su latviais, estais ir kitais tremtiniais. Numatomas išieisti lietuvių kalbos vadovėlis vokiečių kalba, Rodos, apie tai šnekama jau dešimti metai.

Vasario 16 gimnazijos kuratorijos pirm. dir. V. Natkevičius pranešė, kad šiuo metu gimnazijoje mokosi 93 mokiniai, iš jų 52 berniukai ir 41 mergaitė. Po Kalėdų naujai įstojo 16 mokinių. Tai iš Lietuvos atvykusių tėvų vaikai. Gimnazijoje dirba 19 mokytojų bei auklėtojų: 12 lietuvių ir 7 vokiečiai. Pastatyntas naujas 55 vietų mergaičių bendrabutis, ruošiamasi pastatyti ir naują berniukų bendrabutį. 3 abiturientai laiko brandos egzaminus. Sėkmės jiems išlaikyti!

I IV PLB Seimą atstovais išrinkti: R. Baliulis, dr. J. Grinius, kun. Br. Liubinas, J. Lukošius ir J. K. Valiūnas. Į naująją Valdybą išrinkti: kun. Br. Liubinas -- pirmininkas, J. Barasas -- vicepirmininkas, sekr. ir A. Palavinskas -- išdininkas. Kontrolės komisijon: J. Pauliukevičius, Fr. Skėrys ir R. Tenzegolskis.

Vienintelė staigmena, kad pasikeitė Valdybos pirmininkas: vietoje buvusio ilgamečio pirm. J. K. Valiūno išrinktas kun. Br. Liubinas. Ši įvykį komentuojamas "Informacijos" pažymi, jog buvęs pirmininkas vietoje aktyvių pareigų perėmė daugiau reprezentacines. Jis išbuves pirmininku nuo 1965 m. iki dabartinės sesijos. Kun. Br. Liubinas jau yra buvęs pirmininku 1960-62 m.

Svarstant rezoliucijas, nutarta pasiųsti Vok. vyriausybei, užsienio reikalų ministeriui W. Scheel, memorandumą, prašant pasiūlyti Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje dalyvaujančioms valstybėms paskelbti 1939, VIII, 23 ir 1939, IX, 28 tarp III Vokiečių Reicho ir Sovietų Sąjungos pasirašytus slaptojo protokolus dėl pasidalijimo Pabaltijo valstybėmis niekiniais ir negaliojančiais. Būty naudinga šio memorandumo tekstą paskelbti visoje laisvojoje lietuvių spaudoje.

"Informacijų" vedamajame be kit ko taip rašoma: "Negalės būti pamirštas didysis LB uždavinys -- skelbti laisvajam pasauliui Lietuvai daromą skriaudą ir vis iš naujo patvirtinti mūsų tautos norą pasinaudoti prigimtąja žmonių teise gyventi laisvais piliečiais savo laisvoje tėvynėje". Tiksliau pasakius, nepriklausomoje Lietuvoje valstybėje!

• Hanau apylinkėje š. m. vasario 18 d. įsteigta didžiausia V. Vokietijoje vargo mokykla, kurią lankys 20 mokinių nuo 7 iki 15 metų amžiaus. Mokyklos vedėja yra Gražina Kemeraitienė. Antroji didžiulė vargo mokykla veikia Memmingene, kurią lanko 11 mokinių. Šios mokyklos vedėja yra V. Vyktintienė.

• Hamburgo apylinkė išsitrinko valdybą, kurią sudaro: pirm. J. Valaitis, vicepirm. A. Lingė ir išdininkas J. Klimaitis. Kontroleriais išrinkti Iz. Sragauskis ir R. Narukvienė.

• Romuvos apylinkės pirm. S. Antanaitis ir šiemt surengė kultūrinį pobūvį. Jis buvo skirtas latvių kultūrai pažinti. Paskaitą apie latvių literatūrą laikė A. Auciniškis-Silis, iš Wiesbaden. Iš lietuvių poetė M. Saulaitytė paskaitė savo kūrybos fragmentų ir L. Lipčius -- B. Brazdžionio eilėraštį "Gimtosios žemės ilgesys". Toliau buvo atlikta įvairi kita meninė programa. Be lietuvių pobūvyje dalyvavo apie 30 latvių iš Stuttgart. Būty gražu, jei ir kitos apylinkės rengtų tokias kultūrinės sueigas.

• Balandžio 26-29 d. d. Bad. Worishofene ruošiamas lietuvių jaunimo seminaras, kuriame paskaitą apie tai, kaip įeiti su lietuviškomis temomis į vokiečių visuomenę, laikys Art. Hermanas.

• Kovo mėn. Romuvoje įvyko ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos narių susirinkimas.

• Schwetzingeno kuopoje ir apylinkėje mirė ilgametis apylinkės narys Antanas Nedzinskas. Jis buvo gimęs 1909 m. Pajiesio kaime. Igliaukos vals., Marijampolės apskr. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. Vėlonis buvo Tautinio Sąjūdžio ir bendruomeninio "Vienybės Bloko" ilgametis veikėjas. Giliai išgyveno tremties tragišką ir juokėsi pro ašaras.

• Memingene balandžio mėn. palaidotas Petras Sakalauskas, 77 m. amžiaus. Jis buvo Suvalkijos ūkininkas, sąmoningas lietuvis, aktyviai veikęs bendruomenėje, kol jo nepakirto nervų liga. Vėlonies šeima: žmona ir keti vaikai liko okupuotoje Lietuvoje. Dėl šios šeimos tragedijos ir jo nervai paio.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka 5%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

Viesėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲ • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲ • PAVARDE PASIRAŠYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

SMEGENŲ PLOVIMAS OK. LIETUVOJE

Bolševikinis režimas remiasi laisvam pasauliui neišsivaizduojama dvasine prievarta. Tos prievartos bazę sudaro bolševikinė, ateistinė propaganda. Bolševikai galvoja, kad pašalinus Dievą ir religiją iš žmonių dvasios, bolševikų teorijos užims religijos vietą. Jie mano, kad bolševikinis režimas ir "mąstymas" tada bus ilgam laikui be konkurencijos.

Šalinimas Dievo iš žmonių sąmonės pagal bolševikinį žargoną vadinamas "kova už komunistinius išitikimus". Dvasinis žmogaus prievartavimas vadinamas "ateistiniu auklėjimu". Šis "auklėjimas" nėra laisvo pasirinkimo dalykas, bet vykdomas prievarta. Apie tai rašo "Tarybinis mokytojas" (Nr. 26). J. Stikleris, Biržų rajono Pabiržės vidurinės mokyklos užklasnio ir užmokyklinio auklėjimo organizatorius, propaguoja ateistinio "auklėjimo" metodus šeimoje ir mokykloje.

Šis J. Stiklerio rašinys yra šiuropus papildinys "Dabarties kankiniai" knygos, kuri nesenai taip plačiai buvo apžvelgta Dirvos atkarpoje. Šis J. Stiklerio rašinys turėtų patraukti akis ir tų mūsų veiksmų, kurių pareiga vertinti ok. Lietuvos būklę, registruoti šiuropas prievartos faktus, skelbti savo pastabas ar studijas pasaulio žiniui.

Dešimties skilčių straipsnyje sutilpo rafinučiausios dvasinės prievartos metodų apsakojimas. Šis "auklėjimo organizatorius" mokina mokytojus, kaip operuoti sovietinės valstybės duotais įgaliojimais, įtikinėti žmones tapti marksistais bedieviais.

J. Stikleris ragina mokytojus asmeniškai atakuoti vaikus ir jų tėvus. Tam reikia, rašo Stikleris, asmeniško kontakto su indoktrinuojuoju. Propagandistas turi prieiti atsargiai, ir palengva griauti vaiko sieloje bažnytinės dogmas. Propagandistas turįs įrodyti vaikui, kad gyvenimo gėris "glūdi visuomenės santykiuose, o ne dievo apvaizdoje".

J. Stikleris rekomenduoja "dirbti" su 3-9 metų vaikais, apsaugoti juos nuo religinės įtakos, komunistiškai perauklėti. Klasėje reikia sukurti "atmosferą", kuri talkina kreipti vaiką "kovingo ateizmo kryptimi". Vai-

kus reikia versti dalyvauti "ateistiniame renginyje", dominti ateistiniais klausimais.

J. Stikleris rašo, kad jis tikrinąs savo auklėtinų sąsiuvinį. Vieno vaiko sąsiuvinyje radęs "lapelį su einančio išpažinties formule".

Paėmęs tą lapelį, Stikleris atsargiai tol terorizavo tą nelaimingą vaiką, kol privertė jį atsiskirti prieš tikinčią motiną ir tapti "kovojančiu bedieviu". Reikia tikslai suprasti, kokia dvasia valdo sovietinę mokyklą! Kokiose sąlygose lietuviai lanko tą mokyklą, kokias kančias jie iškenčia prieš tapdami "kovojančiais bedieviais".

J. Stikleris kalba apie visa tai su aplombu, "moksliškai". Jis jaučiasi nusipelnęs režimui, patyręs "auklėtojas".

Dar daugiau: J. Stikleris lankosi laidotuviuose. Ten jis seka, kad nebūtų bet kurios užuominos apie religinį ritualą. Jis ragina mokytojus stebėti laidotuves, įnešti į laidotuvių ritualą "ateistišką etiką", raginti vaikus "išvengti pamaldų bažnyčioje". Įsikarščiaęs Stikleris tvirtina "ateistiškos etikos pokalbiai reikalingi su moksleiviais, kurių šeimose organizuojama kūčių vakarienė, pažymimos kitos religinės šventės."

"Darbas sutėvais" paremtas šnipinėjimo metodu. Esą, mokytojas turi žinoti, kurie tėvai lanko bažnyčią, žaloja vaikus religiniu auklėjimu. Su tokiais tėvais reikia asmeniškai kalbėtis, aiškinti ateistinius principus, įtikinėti.

J. Stikleris giriasi: "vienos šeimos tėvui įtikinti man prireikė net aštuonerių kantraus ir įtempto darbo metų". Ar galima laisvame pasaulyje išsivaizduoti aštuonerių metų psichinį terorą, kada ateistas mokytojas, kaip baudžios laikų ponas, lanko savo vergą, kalba jam ką nori, o vergas klusniai klausosi, nes jis neturi galios išmesti tokį lankytoją už durų.

-- Svarbu pasiekti lūžį, -- ciniškai informuoja J. Stikleris.

"Lūžį" pasiekti galima, nes už J. Stiklerio nugaros stovi valstybės aparatas. Tenka manyti, kad psichiatrinės gydymo ir stovyklos čia turi taip pat labai jau svarų "auklėjamąjį" vaidmenį. Tas tėvas, kurį "įtikinėjo" Stikleris aštuonerius

BRITANIJOS LIETUVIUOSE

DVI DIDŽIOSIOS ORGANIZACIJOS SVARSTO SAVO REIKALUS

Beveik visi šen ir ten išeinantieji lietuviški laikraščiai parašo apie Nidos Knygų Klubo leidinius. Kai kurie kartais atitinkama proga užsimena Londone leidžiamąjį savaitraštį "Europos Lietuvį". Taigi daug kur žinoma bent šita Britanijos lietuvių veiklos sritis.

O kad tokie dalykai vyksta, kad eina knygos ir laikraštis, dėl visa ko "kalta" yra D. Britanijos Lietuvių Sąjunga (sutrumpintai DBLS) ir jos įsteigtoji Lietuvių Namų Akc. Bendrovė (sutrumpintai LNB), kurios, be kita ko, kartą metuose turi savo suvažiavimus - susirinkimus. Šįmet toks suvažiavimas buvo Londone balandžio 7-8 dienomis ir jame dalyvavo DBLS trylikos skyrių atstovai (atstovavusieji 608 tos organizacijos nariai) ir 37 akcininkai (atstovavusieji 3695 akcijoms). 1947 m. įsteigtoji DBLS geras laikas yra turėjusi keliasdešimt skyrių su apie 3.000 narių, bet didelė dalis lietuvių iš Britanijos dar emigravo į JAV, Kanadą, Australiją ir liko beveik tik trupiniai, kurie savo ruožtu dar aptrupėjo na-

metus ar nėra vertas "Dievo tarno" titulo?

"Mokykla neturi teisės auklėti buržuazinei ideologijai imlius piliečius," atskleidžia J. Stikleris vieną iš agitpropo paragrafų.

Štai, kaip tas agitacinis paragrafas įgyvendinamas:

"Vienoje šeimoje yra 5 besimokantys vaikai. Tėvai labai religingi, tėvas bažnytinio choro veteranas. Prieš keletą metų visa šeima kartu eidavo šventadieniais į bažnyčią. Lūžis įvyko, sūnui, vyresniam vaikui, besimokant vienuoliktose klaseje, kai jis išsikovojo teisę tapti komjaunuoliu. Po to dukrė tapo komjaunuole dešimtoje klasėje, kita -- devintoje, o mažesnės tapo pionierėmis. Į bažnyčią tėveliai eina vieni".

Individualus ateistinis darbas šeimoje ir mokykloje yra psichinė tėvų ir mokinių prievarta. Šis "darbas" žeidžia vaikų ir tėvų psichiką ir, be abejo, palieka gilius randus, niekad neįgyjančias traumas. Brutalus tokio "auklėjimo" metodas primena į sovietinius herojus iškeltą berniuką -- pionierių Pavliką Morozovą. Pavliko tėvas, kolūkietis, pavogė iš kolchozo krautuvės saldainių, ir atidavė tą saldainį savo vaikui, Pavlikui. Bet Pavlikas, būdamas jau tokių, kaip J. Stikleris, perauklėtas, išaiškino, kad saldainis pavogtas kolchozo krautuvėje ir apskundė tėvą. Tėvas buvo ištremtas į darbo ir naikavimo stovyklą...

Ilgas, begėdiškas J. Stiklerio rašinys sovietinės pedagogikos leidinyje gyvai primena Pavliko Morozovo "auklėjimo" istoriją.

KAZIMIERAS KRAUZĖ

tūraliu būdu (dalis išmiršta, o daliai nusibodo organizacijos).

DBLS nesenai yra pakeitusi savo įstatus ta prasme, kad į jos veiklą įsijungtų ir kitos organizacijos. Žodžiu, ji ryžosi sudaryti lietuvių bendruomenę, apjungti visus krašto lietuvius. Dėl tam tikrų nesutarimų ne visi apsiungė, atskira bendruomenė dar tebejungia kai kurias organizacijas, bet vis dėlto kai kurios lietuviškos organizacijos per savo atstovus bendradarbiauja su DBLS ir yra atstovaujamos DBLS patariamajame organe -- taryboje. Suvažiavime taip pat buvo atstovai kelių tokių organizacijų -- Manchesteryje ir Bradfordo klubų, atsargos karių Ramovės, LAS, skautų ir Londono moterų Dainavos.

DBLS gyvenime, kaip savo metinėje apyskaitoje pažymėjo jos pirmininkas Juras Alkis, buvo jokių sutrikimų. Valdyba ramiai tvarkėsi. Jos nariai kai kada pavaižiuodavo į skyrius. Ji Londone buvo suorganizuavusi lietuvių kalbos kursus, skirtus daugiausia lietuviškam jaunimui, bet juos lankė ir keletas nelietuvių, norėjusių pramokti mūsų kalbos. Ir klausytojų kursai arti 20 turėjo, bet po kelių mėnesių nebebuvo kam dėstyti -- klausytojai sunyko. Valdyba suruošė du "Grandinėlės" koncertus, abu sėkmingus, vieną Londone, kitą Manchesteryje. Dar viena naujiena buvo -- tai Manchesteryje sušauktasis lietuviškos veiklos pagyvimo klausimams svarstyti pasitarimas DBLS tarybos iniciatyva (dalyvavo taryba, valdybos atstovai, skyrių valdybų). Tokius pasitarimus norima kartoti, paversti tradicija, nes juose dailiai išsikalbama visokiais bėgimais klausimais. Šiuo savo pranešime pasidžiaugė ir tarybos pirm. Anicetas Bučys.

DBLS pirm. J. Alkis valdybos vardu iškėlė ir du pasiūlymus.

Vienas jų -- Bradfordo gyvenantį Viktorą Ignaitį pakelti DBLS garbės nariu. Tai senas mokytojas, kuris savo lietuvių kolonijoje mokė vaikus lietuviškų dalykų, pirmininkavo vietiniam DBLS skyriui ar buvo jo valdyboje, pirmininkavo DBLS tarybai ar buvo jos nariu, dirbo vietiniame lietuvių "Vyties" klube ir kitokius lietuviškus darbus. Dabar jis vis dažniau sirguliuoja -- širdis atsisako rimtai dirbti.

Pasiūlymas sutiktas ir palydėtas plovimais. Taigi V. Ignaitis įsijungė į DBL garbės narius, kurių yra keletas.

Kitas pasiūlymas -- išleisti knygą apie Britanijos lietuvius. Toks sumanymas buvo keltas jau prieš keletą metų ir K. Barėnui buvo pavesta pa-

ruošti, bet reikalas kažkaip atvėso, kiti darbai ir rūpesčiai nustūmė tai į šalį. Valdyba iš naujo susirūpino, nes jau praėjo 25 metai, kai suorganizuota DBLS, ir tokios istorinės knygos reikėtų. Tik pasvarstyta, ar turėtų būti atžymėta veikla vien DBLS ir su jai kartu dirbančių organizacijų ar visų Britanijos lietuvių, ir vieniems atrodė, kad iki sekančio suvažiavimo reikėtų vien planą, rėmus paruošti, o kitiems -- jau ir knygą gatavą turėti.

DBLS valdyba per savo atstovus dalyvauja ir politinėje veikloje (ta tema kalbėjo Z. Juras, DBLS vicepirmininkas) įsijungus į anglų ar pavergtųjų tautų atstovų sudarytus sambūrius. Kai iškyla svarbesni įvykiai dažniausiai kartu demonstruojama, kartu ruošiami ir siuntinėjami memorandumai. Ypač didelį palankumą lietuviams rodo ukrainiečiai, kurie visada paremia žmonėmis demonstracijose ir nori artimo ryšio.

Be kita ko, Londono European Liaison Group, kuriuo yra apsijungusios 14 tautybių bendrai anti-bolševikinei kovai, šiuo metu pirmininkauja Z. Juras.

Nuo dabar bent viena tautinė lietuvių šventė kasmet bus ruošiamas kuriam nors mieste višiemis. Šįkart pasiėmė suruošti Tautos šventę Bradfordo lietuvių vadai rugsėjo 22 d. savo mieste -- jau ir didelė salė nusamdyta ir iš Skotijos užprašytas atvažiuoti padainuoti tenykštis šv. Cecilios vardo lietuvių choras. Į tą minėjimą, kaip tikimasi, plauks lietuviai iš visų salos kampų. Pats sumanymas ruošti tokius bendrus minėjimus kilo dėl to, kad atskiros lietuvių kolonijos, ypač mažesnės, nebeturėtų pasirodyti, jėgų programoms sudaryti, minėjimai darosi nuobodūs, tuštoki, banalūs.

Kasmet svarstomas jaunimo klausimas. Svarstyta jis ir šįkart Britanijos lietuviškas jaunimas yra ypatingoje padėtyje. Jo nedaug, ir jis išsisklaidęs po daugelį miestų. Remiantis pranešimais iš kolonijų, pasidaryta išvada, kad šiuo metu pensininkų yra daugiau negu jaunuolių. Dalis jaunuolių nemoka lietuvių kalbos ir dėl to tolsta nuo lietuvių (suvažiavime vienas jaunuolis taip pat ne lietuvių, bet anglų kalba išdėstė savo mintis). Pastoviai veikia vien tik skautai, kuriems vadovauja suaugusieji, o ir juose jaunuoliai sunkiai išsilaiko. Neskaityškos jaunimo organizacijos jau kelios buvo įkurtos per tuos 25 metus, bet jų veikla paprastai baigiasi valdybos išrinkimu. Ilgiau ištvėrė Manchesteryje B. Snabaitienės sukurta DBLS jaunimo skyrius, kol jam vadovavo pati organizatorė.

Šįkart suvažiavime dalyvavo keli jaunuoliai. Iš

jų pasisakymų paašškėjo, kad didesnių vilčių nėra ko dėti. Gal Londone galėtų būti atgaivinta subyrėjusi taut. šokių grupė, bet ji norėtų būti aprūpinta mokytoju, kelionpinigiais, pageidautų gauti klubui kambarį, "Europos Lietuvoje" saupatinančių rašinių. Tokius pageidavimus išgirdę, subruzdo ir vyresnieji, ypač tie, kurie yra dirbę su jaunimu ir nekėlė jokių reikalavimų, neieškoję patogumų, net neprašę jokios paramos, kol nepasirodė su darbais. Reikia, sako, dirbti, bandyti, o tada ir paramos paprašyti ar reikalauti.

DBLS ir LNB yra lyg dvi seserys, pirmoji neturtinga ir besirūpinanti daugiau dvasiniais reikalais - visuomenine, socialine, kultūrine veikla, o antroji pinigų kalandi ir išipareigojusi tos neturtingosios užsimojimus paremti. Taigi LNB turi Londone namus, juose išnuomoma kambarius, turi barą (o rūsyje spaus tuve, vis gerinamą, kad galėtų verstis ir mažinti "Europos Lietuvio" ir Nidos Knygų Klubo daromuosius nuostolius). LNB turi Lietuvių sodybą už Londono, kuri tapti patalpa ir barą ir duoda pelno. Iš LNB pirm. inž. Stepo Nenorto pranešimo paašškėjo, kad spauda -- "Europos Lietuvio" ir Nidos Knygų Klubo leidiniai -- vis dėlto praeitais metais davė 1.483 svarus nuostolių. Bet tos pelningesnės sriitys ir tą nuostolį išlygino ir dar davė 3.413 svarus gryno pelno, daugiau negu kuriais nors kitais metais. Va, tuo ir ramiamasi, ir tai rodo, kokia išganinga mintis buvo įsteigti tą Lietuvių Namų Bendrovę. Be jos jau seniai būtų turėjęs sustoti ejęs "Europos Lietuvio", ir Nidos Knygų Klubas nebūtų išsilaikęs tiek metų.

Dabartinėmis kainomis Lietuvių Namų Bendrovės turtas esąs vertas apie 100 tūkst. svarų. Turint tiek vertą turtą, būtų lauktina didesnių pelnų, bet, aišku, lietuviška veikla nepelninga. Be to, du lietuviai šiuo metu pagal testamentus paliko LNB-vei apie 6.000 svarų.

Abi tas seseris, DBLS ir LNB, valdo septynių asmenų valdyba, vieną ir pati abiems, kad abiejų reikalai būtų derinami. Tik pirmininkai yra toje septynių valdyboje du, kurių vienas daugiausia atsideda DBLS rūpesčiams, o kitas LNB. Valdyboje žmonės retai keičiasi, o dar rečiau pirmininkai. Štai LNB jau keliolika metų pirmininkauja kaip vyriausiasis direktorius inž. Stepas Nenoras. DBLS kelintus metus pirmininku turi Jarą Alkį, per veiklą jaunime (skautuose, šokių grupėse) atėjusi į šios bendrinės organizacijos viršūnes jauną žmogų.

FOREMAN

Heat Treat or Forging

Permanent openings for ambitious man desiring advancement with a growing company in Southwest Ohio. Moving expenses paid plus insurance. Medical and Pension benefits.

Call G. W. JONES

513-253-4128

(34-40)

PARAMA MŪSŲ SPAUSTUVEI ATNAUJINTI

Be jau gautų 1,989 dol. spaustuvei atnaujinti, atsiuntė paramą:

• L. Plačienė, gyv. Bethesda, Md., Dirvai paremti, naujų mašinų įsigijimui atsiuntė 50 dol.

• Chicago neolitanai, rašytojo R. Spalio viešnagės proga iš jam suruošto pagerbimo pelno dalį — 50 dol. atsiuntė Dirvos spaustuvei atnaujinimui.

• Juozas Stempuzis, Tėvynės Garsų radijo programos direktorius atsiuntė naujų mašinų įsigijimui 20 dol. pastebėdamas: "Tikiu, kad reikiama suma greitai surinksite, ir aš pats ateityje dar truputį prisidėsiu".

• Lietuvių žurnalistų Sąjungos valdyba per savo išdininką J. Janušaitį atsiuntė iš savo ribotų išteklių 20 dol., ta pačia proga dėkiant už visokeriopą talką, informuojant lietuvių visuomenę apie sąjungos veiklą, renginius ir planus.

• Jonas Paltarokas, iš Cicero, Ill., atsiuntė 10 dol. spaustuvės atnaujinimui.

• Inž. Pranas Razgaitis, gyv. Clevelande, spaustuvės mašinų įsigijimui įteikė 5 dol.

Viso iki šiai dienai spaustuvei atnaujinimo fondan gauta 2,044 dol.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

RESPUBLIKONŲ TAUTYBIŲ KONVENCIJA

Š. m. gegužės mėn. 11-13 dienomis Washington'e įvyks visų 30 Amerikos tautybių respublikonų suvažiavimas. Lietuvius atstovaus Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacija, kuriai priklauso 25 klubai, susiorganizavę veik visose didesnėse mūsų kolonijose. Dabartinę Federacijos Valdybą sudaro: pirm. dr. J. Genys, E. Bartkus, B. Taututis, V. Abraitis, R. Pre-

PRANAS GAILIUS IR JO KŪRYBA

Donius Remys

Su Pranu Gailiumi kartu lankėme gimnaziją Mažeikiuose ir gyvenome toje pačioje gatvėje. Jis buvo trejais metais jaunesnis ir tai galėjo būti kliūtimi artimesniam draugavimui, nes tais laikais trys metai buvo skirtumas tarp jaunuolio ir vaiko. Tačiau to nebuvo, Pranas buvo išaukęs iš savo amžiaus grupės, jis pradėjo domėtis literatūra daug anksčiau negu jo bendraamžiai. Daug daug kartų matydavau Praną vieną einantį gatve vakare į miško pusę užsisvajojusį, pastatytą patalynės (tais laikais tas buvo madoje), vienplaukį. Jis tikrai neatrodė lietuviško tipo jaunuolis, nes turėjo tamsią veido spalvą, tamsias akis ir gražiai banguojančius juos plaukus. Ilgesni plaukai sukelėdavo amžiną kovą tarp mokinio ir klasės auklėtojo... tėvų. Jis atrodė labiau panašus į italą, prancūzą ar kurį kitos pie-

PRANAS Piemenuko metamorfozė.

menekienė, dr. Aldona Valis, Aušra Mačiulaitytė-Zerr, B. Nainys, K. Oksas ir A. Novositis.

Konvencijoje lietuviai turės penkis legalius balsus. Šiemet bus daroma daug svarbių nutarimų. Taip pat bus renkama naują visos Amerikos Respublikonų Tautinių Grupių Taryba.

Gegužės 11 d. visi konvencijos dalyviai bus priimti Baltuosiuose Rūmuose.

Šios konvencijos metu įvyks ir Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacijos atstovų suvažiavimas, kur taip pat bus Federacijos valdybos rinkimai.

PRANAS Incabloc XVI

tų tautos jaunuolių, kas, aišku, darė jį dar labiau išskirtiną iš grupės, dar labiau "kitoksnį", mistiškesnį. Tačiau širdyje jis buvo lietuvis, žemaičių žemės sūnus ir toks pasiliko visą laiką, net gyvendamas daugelį metų kitataučių tarpe. Niekas jo nepakeitė.

Daug vakarų mes esame praleidę kartu vaikščiodami, besikalbėdami įvairiausiomis temomis, bet pagrindinis pokalbis buvo literatūra. Dažnai skųdavosi, kad pagal savo klasę jis turi priklausyti jaunųjų literatų grupei, kurioje jam esą nuobodu, per daug vaikiška. Kiekvieną kartą kada sužinodavo naują vardą mūsų ar pasaulinėje literatūroje, mane apildavo klausimais. Norėjo daugiau sužinoti apie tuos rašytojus, kuriose knygose jie yra aprašomi, kokias jų parašytas knygas jis galėtų rasti gimnazijos bibliotekoje. Mane stebino jo nepaprastas veržlumas, troškulis į literatūrą ir tada aš tikrai galvojau, kad po kiek metų Prano Gailiaus vardas paliks gilas žymes mūsų poezijoje ir prozoje. Daug kartų jis skaitė man savo parašytas eiles, klausė mano nuomonės ir prašė pasakyti atvirai kur yra jo silpnos ir stiprios vietos. Toks jaunuolio entuziazmas negalėjo nepalikti lietuvių literatūroje vaisių, tačiau išėjo visai kitaip, nes tai buvo paskutinė vasara Tėvynėje.

Pradžioje karo audra, daug mūsų lietuvių išsibarstė po visą Europą. 1947 metais gavau pirmą Prano laišką. Rašė gyvenęs Strasbūre, Prancūzijoje. Čia jis vėl apibėrė mane klausimais: kurie ir kur mūsų bendri pažįstami yra Vokietijoje ir koks yra literatūrinis gyvenimas lietuviškoje išeivijoje? Norėtų gauti naujų lietuviškų knygų. Rašė, kad daug išgyveno, žuvo jo brolis, išsiskyrė su tėvais, gyvena vienas svetimame krašte. Čia išsiliejo jo pirmas pradedimo skausmas.

Šiandien, kada išgyvenimo pėdsakai matosi ant veido, taip norėtųsi pažinti pavasarį, tikrą jaunystės pavasarį: be skausmo, taip baltą, baltą lyg pirmą obelies žiedą, norėtųsi daužuoti pilną laimės, juoko dainą. Ir tik tenai tai būtų galima ir tenai mes galėtum, bet ne čia... Čia svetimas miestas, su mažom tamsiom akim į gatvę žiūrinčiom kavinėm, kuriose kadaise rado iki mirties nusigėrusį Bodelerą.

Strasbourg studijavo architektūrą. Sakėsi, kad daug laiko praleidžia prie tapybos, nes tai yra studijų dalis. Taip pat lanko dramos paskaitas, turi vilčių dirbti teatre, užsidirbti daugiau pragyvenimui, aplankyti tėvus, kurie gyvena Vokietijoje ir kurių yra labai pasiilgęs. Pagaliau pereina į meno mokyklą ir čia visiškai atsiduoda kūrybai. Persikelia į Paryžių ir studijuoja meną pas Fernand Leger. Įdomu, kad F. Leger taip pat buvo pradėjęs jaunystėje studijuoti architektūrą. Nežinau, kad Leger buvo garsus, Prano asmeninėje tapyboje įtakos nepadarė,

jis pasirinko savo kelią. Taip pat studijuoja Ecole Nationale des Beaux Arts. Norėdamas daugiau pažinti meno šakų studijuoja grafiką. Prasideda nuolatinė kova tarp uždarbio ir meno, meno kuriame galėtų išsireikšti ir daug pasakyti spalvomis ir formomis. Vienoje krautuveje gauna naktinio sargo tarnybą. Tenai jis turi miegoti ir už tai gauna menką atlyginimą. Bet tuo jis džiaugiasi, nes dieną jis gali pašvesti studijom ir tapybai, lankyti meno galerijas. Bet pinigų dažnai ne-užtenka popieriui ir dažams, Jis rašo:

-- Klausi iš ko gyvenu? Žinau, aš kartais pats nežinau iš ko, Paryžius gal yra vienintelis miestas pasaulyje kuriame galima gyventi be pinigų. Aš nenorėčiau kad susidarytum labai juodą vaizdą apie mano gyvenimą Paryžiuje. Jis yra sunkus, bet nėra neįmanomas. Aš esu įsitikinęs, kad visa ta mizerija baigsis ir aš pasiėksiu tai ką noriu. Jeigu nepavyks, tai aš nors žinosiu, kad viską dariau tai kas buvo įmanoma daryti. Aš esu laimingas, nes darau ką noriu ir ką visada norėjau daryti. Be to, tie kurie gali išsireikšti -- neturi teisės tylėti.

PRANAS Surface emue XI

Kieto žemaičio darbas pradeda rodyti vaisių. Pradedama duoti daugiau savo darbų, ir po keletą kartų metuose dalyvauja su savo darbais parodose. Pastaroji ne tik Prancūzijoje, bet ir kitų kraštų salionuose: Šveicarijos, Vokietijos. Šaknys tačiau liko toje pačioje vietoje -- Tėvynėje.

-- Kartais, kada galvoju apie savo darbą, matau kiek ta jaunystė praleista tėvynėje turi svarbos tam ką darau, ką norėčiau daryti. Rodos lyg kažkas tai nutruko dieną, kurią ją palikai, ir visos kitos dienos, visi kiti metai yra lyg ilgas grįžimas į ją vienu ar kitu būdu.

1963 metais Prano Gailiaus grafika pateko į rinkinių darbų parodą Bibliotheque Nationale Paryžiuje. Ir čia jo džiaugsmas išplaukia, kad lietuvis ten pateko. Metų pabaigoje turėjo savo grafikos, akvarelių ir aliejinų darbų parodą Chicagoje, kur susitikio su savo tėvais, broliu ir draugais. Tai buvo jo didysis džiaugsmas: savas tarpe savų. Naujos pažintys ir nauji žmonės jam davė naujo lietuviško kraujo. Grįžęs atgal į Paryžių buvo pilnas energijos.

Nauji planai pradėjo realizuotis darbuose ir parodos sekė viena po kitos. Jo darbų atsirado Olandijoje, Švedijoje, Amerikoje, Portugalijoje, Ispanijoje ir pakartotinai Vokietijoje bei Šveicarijoje. Esančioje už Paryžiaus studijoje gimsta vis nauji darbai. Daug laiko praleidžia dirbdamas lietuvišką seriją ir kai kurie jo kolegos net prikišo tų darbų laidiškumą. Betgi Pranas tai priėmė kaip komplimentą. Ta serija esanti jo širdis ir turi planus dirbti sekančiai. Apgailėstavo, kad New Yorke iš jo dvylikos parodų darbų nei vieno nenupirko lietuviui, Amerikečiai, rašė Pranas, prancūzai, graikai ir žydai būk tai mano darbus suprantą, o lietuviai ne. Bet be pykčio

"Vodkos" potvynis ok. Lietuvoje

Ankstyvo pavasario mėnesiais Amerikos spaudo skęsta potvynių aprašymuose. Didžiosios Amerikos upės patvinsta ir pridaro milijoninių nuostolių. Tuo tarpu ok. Lietuvos spaudo skęsta "vodkos" potvynių aprašymuose.

Kiekvieną mielą dieną ok. Lietuvos spaudiniai registruoja masinio girtavimo faktus. Žmonės prarado dorinius varžtus, neturi jokio stimulo laikyti kišenėje rublį, nei jį taupyti. Tą "idealią" komunizmą, dievai žino, kada dar pastatys, o nekantrus rublis kišenėje skatina pasidžiaugti šia diena! Gėralų pilna kiekvienoje maisto parduotuvėje. Degtinė nėra "deficitinė" prekė. Gėralus sveria gramais. Gramai gi pritaikyti kišenei. Šimtas gramų, du šimtai gramų, ir t.t. Kiek kapeikų, tiek gramų! Tai žudantis valdžios metodas paversti žmones girtuokliais. Girtuoklius lengva valdyti, lengva juos kvailinti, lengva paversti juos negalvojančiais, klusniais pavaldiniais!

"Komjaunimo tiesos" (Nr. 64) korespondentė V. Šatkuviene apklausinėjo žmones, ieškodama "deimančiųjų" jų nuomonės girtavimo tema. Mes perspausdiname daiktų pareiškimų. Juk tai autentiškas kiaušiai demoralizuotos lietuviškos visuomenės vaizdas. Taip sovietinė santvarka demoralizavo žmones!

"Kodėl negerti, juk tam visos sąlygos", pareiškia vilnietė E. Urbonienė. "Lentynose įvairiausių markių gėrimai masina spalvingomis etiketėmis. Net ir negeriantis sustoja pasigrožėti. Užteiti kviečia žėrinčios restoranų reklamos. Ten užtrukęs, blaivas namo negrįši".

"Geria visur, net ... tualetuose", sako panevėžietis A. Krasauskas.

baigia, kad taip jau buvo lemta. 1968 metų rudenį Paryžiaus galerijoje pasirodė Prano "Le Livre Premier de la Suite Lithuanienne" su O.V. Milašiaus penkiais lietuviškomis dainomis prancūziškai knyga, sudaranti didžiulį įspūdį. Ilustracijas ir tekstą atliko grafiškai, Vartant tą knygą galima pajusti kiek daug darbo, kiek jėgų ir meilės dailininkas buvo įdėjęs į tą knygą, kuri sekancijais metais buvo išstatyta Paryžiaus Bibliotheque Nationale.

Nauji planai vėl užgula dailininką ir pradeda formotis naujos keturios knygos. Ir vėl pagrindiniai šaltiniai -- lietuviški. Idėjų jam netrūksta. Reikia tik laiko, daug nemigo naktų. Kada saulė šviečia, kada gamta vilioja, tada būtų taip lengva vaikščioti Paryžiaus parkais pavasarį, reikia sėdėti prie vario plokščių, jas raižyti, sėdėti prie dažų ir juos paversti gyvenančiomis būtybėmis, reikia kentėti ir džiaugtis.

Kada prieš keletą metų kartų vaikščiojom su Pranu Paryžiaus gatvėmis, jis vėl degė nenulista mu troškuli. Lygiai taip pat kaip prieš daugelį metų tėvynėje, kada buvom jauni, lygiai taip pat su pastatyto aukštyn kalnieriui prisidengdamas nuo vėjo, tačiau dabar jis buvo subrendęs žmogus ir žinomas dailininkas, kuris svetimoje žemėje parodė pasauliui, kad lietuviai nors nėra gausūs, bet gali gausiai duoti. Naujosios Prano grafikos paroda įvyks Chicagoje 1973 m. gegužės 11-20 d. Vieta: Čiurlio galerija. Rengia MARGUTIS

"Syki girdėjau dviejų draugų pokalbį miesto sodelyje. Turiu buteliuką, sako vienas. Bet kur išgerti? Tarpvartėje rizi kinga, milicija pačiups. Eime į tualetą, pati ramiausia vieta".

"Pasiekėme ribą, kai alkoholis užkariavo visus", nusiskundžia kaulietė L. Brunzienė. "Būkime atviri, ragaujame visi. Baigia apsiprasti žmonos. Penkerių metų sūnus vedasi namo tėvų ir niekas nebesitėbė..."

Ok. Lietuvoje išsigėlę keistas pasyvumo jausmas. Apie alkoholį rašo spaudo, smerkia alkoholi viešose susirinkimuose ir "sienakraščių" karikatūrose, o girtavimo epidemija plinta nesulaikoma.

Krašte veikia valdžios išlaikoma "Žinių" draugija. Šios uždavinys "auklėti" visuomenę. Bet "auklėjimas" bolševiki niame žargone reiškia ateistinės ir antibažnytinės agitacijos skiepijimą. Šia linkme skiriamos didelės pastangos, aikvojamos didžiulės lėšos. Antireliginei propaganda skleistis išlaikomos ir kitos organizacijos. Tai agitacijai pajungti visi mokytojai.

Bet nėra organizuotos kovos prieš alkoholizmą. Garbingos atminties "Blaiivybės" sąjunga, veikusi laisvoje Lietuvoje, nei atgaivinama, nei priminama.

Nenuostabu, kad vaitoja žmonės, kenčia šeimos, skriaudžiami vaikai dėl savotiško valdžios talkininkavimo visuotiniame girtavime. Kovą prieš girtavimą palikta gerai paskiro žmogaus valiai. Kalbi prieš alkoholį -- gerai! Bet jeigu pradėsi gerti -- gal ir dar geriau.

Ok. Lietuvoje atsilankę turistai, visi kaip vienas, patvirtina nesaikingo girtavimo faktus. "Amerikono" atvykimo proga, ar tai Vilniaus "Neringoje" ar kur toliau provincijoje, vyksta valdžios laiminami "bailiai" su gėrimų butelių baterijomis. Šeiminkai, atrodo, netgi didžiuojasi gėrimų pasirinkimu, spalvingomis etiketėmis ant bonkų, iš Kaukazo importuotais konjakais...

"Vyrai gėrė, vyrai gers!!! -- dainuoja visi" sako moteris iš Kauno, o "Komjaunimo tiesos" korespondentė, susitaikiusi su nepagydoma alkoholio epidemija, priduria: "tai gal iš tiesų neverta net sukli galvos, vis tiek nieko nepakeisi juk, būkime atviri".

"Vodkos" potvynis užpylė kolchozus ir sovchozus. Užpylė ir miestus... (Č. Zs.)

OPENINGS FOR
GRINDER HANDS
I.D.-O.D. SURFACE
GRINDERS
TURRET LATHE
E.D.M. OPERATOR
Apply
RETOLE MACHINE CO.
13640 ELMIRA
(Schaeffer Plymouth Area)
Detroit, Mich.

(34-39)

WANTED AT ONCE
FORGE HELP
FLAT DIE HELPERS,
HAMMERDRIVERS.
EXP. ONLY
Steady work & fringe benefits.
APPLY AT OFFICE
SMITH ARMSTRONG
FORGE
1209 MARQUETTE RD.
CLEVELAND, OHIO 44114

(34-36)

ALFONSAS DARGIS

Kompozicija (aliejus)

KŪRYBA IR MOKSLAS

COPYRIGHT -- KOKIA GITAI TEISĖ?

ANTANAS DIRŽYS

Apie copyright kiek įsakiniau pakalbėti duoda progą š. m. sausio mėn. Aidai (Nr. 1), kurių 41-42 puslapiuose keliamas, kaip jau ten sakoma "ne mas, kaip jau ten sakoma, "ne malonus dalykas" -- autoriaus teisių, copyright pažeidimas, šis straipsnis pavadintas, sakyčiau, plataus lanko klausimu: "Kiek dr. Budreckio ir kiek Dr. Vardžio?"

Ir senų Aidų redaktoriaus (pročių tik kiti vardai yra minimi, bet šio straipsnio pats autorius, lyg būtinumu, paliktas už jo paties susikurtos "dūminės uždangos". Taigi, būk tą straipsnį yra parašęs tūlas "Z", tad taip Aiduose ir pasirašęs. Tuoj dingtelį pirmas klausimas: -- kodėl, būtent čia, autorius paslėptas ar pasislėpęs? Kodėl pats klausimo kėlimo būdas taip nedarnus su straipsnyje išreikštu kilniutikslingu, išreikštu kone šūkiu -- teisingumo, sąžiningumo, net garbingumo? Pradžioje, tikrai kilo mintis numot ranka į tokį įvija, suktą rašymą. Tačiau...

Tačiau tai yra parašyta Aiduose -- kultūros žurnale, Aidai -- kultūrinė sodyba, Aidai -- sodyba rimta. Tik tai ir palenkia kiek įsakiniau patikrinti tą tūlo "Z" samprotavimą, kuris atmarguliuoja "Aidų" skaitytojams, tad pirmoj eilėj pakalbėsiu

APIE COPYRIGHT BENDRAI

Copyright, kaip jau ir pats žodis sako, yra tam tikra teisė. Šios teisės šaknų reikia ieškoti įstatymuose, ir "copyright" embrioną čia Amerikoje randi pačioje šalies konstitucijoje. Joje yra nustatyta taip:

"To promote the progress of science and useful arts, be securing for limited times to authors and inventors the exclusive right to their respective writings and discoveries".

Ši konstitucinė nuostata aiškinamas, teisės profesorius M.B. Nimmer sako: "Pirmutinis copyright tikslas nėra atlyginti (award) autoriui, o daugiau apsaugot bendrą visuomeninę naudą, gaunamą iš autoriaus darbo". Tą mintį tęsdamas, jis cituoja aukščiausiojo teismo sprendimą byloje Mozer prieš Steina (1954 m.), ką prisiminti čia yra visai pravartu. Sprendime sakoma:

"Konstitucijos įteisinime Kongresas, apsaugot patentus ir copyrights, glūdi ekonominiai sumetimai, kylantieji iš įsitikinimo, kad žmogaus asmeninė nauda yra geriausias skatintojas talentingiems autoriams ir išradėjams reikšintis moksle ir menuose".

Po to ir vėl prof. Nimmer pabrėžia autoriaus monopolinę teisių jau apribojimą ir dar kartą įsakinia aiškina "copyright" tikslą dvilypumi: 1) visuomeninį naudingumą iš kūrybinių autorių darbų ir 2) autoriaus teisių apsaugojimą kūrybinei veiklai išvystyti.

To akivaizdų, reikia sustat tieseine sąvoka "copyright" ir ties šios savokos perkėlimą lietuvių kalbon. "Copyright" -- yra sakoma -- tai autoriaus teisė. Taip, tikrai "copyright" ir "autoriaus teisė" -- tai žodžiai vienos srities, net vieno dalyko. Tačiau "copyright" (anglų kalba) kildina teisę iš sukurto darbo ir nustato, kaip tą darbą galima naudoti; kaip reikalui esant gali ma jį atgaminti ištais ar panaudojant tik to darbo dalį, kaip galima daryti mokslo ar literatūros darbų vertimus ir p.

O kai sakome "autoriaus teisė", mes tą teisę gimdom nebe iš sukurto darbo, o iš asmens, kuris tą darbą sukūrė. Pastaruoju atveju save išstatom pa-vojun suprasti autoriaus teisę, kaip monopolinę autoriaus teisę, absoliutinę nuosavybę, jei tik autoriaus vardu yra iššęs darbas (knyga), o jau ypač, jei leidinys yra įrašytas į Copyright Register. Kiek lietuviškame pasaulyje matyti, rašiniai apie copyright slepia savyje lyg senovinės nuosavybės šventumą, kuriame kiekvienam autoriui ski-

riamas šimtaprocentinis nuosavybės pripažinimas. Tokį supratimą galima išskaityti ir kai kurių autorių pareiškimuose, dar dažniau ir kitų pokalbiuose.

Iš tikrųjų, įstatyminė tikrovė ir iš jos dvelkias supratimas nėra toks, kaip mūšy kai kas vaizduojasi. Š. Amerika ilgą laiką, autoriaus teises tvarkė atskirais aktais, 1909 metais specialioji komisija Kongrese darė pranešimą apie reikalingumą vieno, autoriaus teises apimančio įstatymo ir gana plačiame reikalo nušvietime buvo pasakyta:

"Konstitucija nenustato copyright, o tik suteikia galią Kongresui tokia teisę užtikrinti pagal gerausiai galimą supratimą. Pirmoj eilėj ne dėl naudos autoriui, o pirmučiausiai tokia teisė yra suteikiama dėl visuomeninės naudos". Kaip pasakytą Komisijos pirmininko originalia kalba: "for the great body of the people", o vėliau taip pat išsitarinama taip "... to give some bonus to authors".

VOYSTANT MINTĮ TOLIAU

Tenka pasakyti, kad autorystė yra pripažįstama tik tada, kai yra sukurta kas naujo, ar savitas, čia ypač liečia dramatinę kūrybą, poeziją, kitą visą dailiąją literatūrą ir visus kitus menų. Originalūs mokslo veikalai, praplečią ir keičią žmogaus galvą, supratimą, taip pat patenka copyright globon. Kiek kitaip atsitinka su istorijų darbais, kurių autoriai, atrodo, mažiau gali šarvuotis su copyright, ar autorystės teisėmis, jei juose nebus dokumentuotų naujovių, rasti archyvuose, bibliotekose, pas atskirus asmenis, ar, pagaliau, apturėtų iškasenomis.

Istorijų ir biografijų srityje aš galiu beveik žodis žodin panaudoti kurio nors autoriaus ištiesą pastraipą, ar ir pastraipą ir nenešiu jokios civilinės atsakomybės prieš tą nukopijuotą autorių, jei jo tas tekstas nebuvo niekuo naujas, originalus, o tuo labiau, jei tekstas dargi taip pat nors ir dalimi buvo skolinatas iš kitur, ar tai visa jau yra buvę visuomenės sąmonėje.

Trumpai, istoriniuose darbuose autorinė teisė yra mažiau aiški apčiuopiama, o kiek ji veikia tai ir tą tegalima nustatyti teisme su rimtu ir tikslu įsigilinimu.

Copyright yra teisė, tvarkan- ti kūrybinį gyvenimą, ta teise čia Amerikoje šiuo metu nustatyta 1947 metų, taip vadinama "The Copyright Act" ir visais pakeitimais iki 1971 metų.

Šio įstatymo (1 Skyriuje) yra nustatyta, kad kiekvienas asmuo, išpildęs šio įstatymo nuostatų reikalavimus, turi išimtiną teisę spausdinti, perspausdinti, leisti apyvartoti, atgaminti ir perduoti autoriaus teisėmis apsaugotą (copyrighted) darbą.

Šio įstatymo teisenos (proceso) nuostatai (Paragr. 132 Standing to Sue) numato, kad "tik copyright turėtojas gali kelti bylą dėl autorystės teisių pažeidimo".

Ir, pagaliau, kas šiuo atveju dar svarbu pažymėti, kad keliant bylą ieškovas (autorius), užpildydamas ieškinio formą, tarp kitų dalykų, pažymi, kad "ieškovas buvo pranešęs atsakovui apie šio autoriaus teisių pažeidimą, tačiau atsakovas šio įspėjimo nepaisė".

Akivaizdų tokių copyright -- autoriaus teisių, nustatytų įstatymu, kuris tvarko ne tik copyright registrą bet numato tvarką, kas darytina ir kaip darytina na kai paeinaama prieš kieno nors autorines teises, einu prie to, ką padarė Aidai, tiksliau tariant ką padarė žurnalo redaktoriaus jo paties redaguojamame leidinyje, keldamas autoriaus teisių pažeidimą ir aiškiai vardinamas asmenis.

PRADĖKIM NUO TEISENOS

Aiduose sakoma, kad dr. A. Budreckis knygoje "Lithuania

700 Years", rašydamas apie pokario partizanus Lietuvoje, "nemaža dalimi yra nurašęs iš prof. dr. V.S. Vardžio straipsnio, jo redaguotoj knygoj "Lithuania under Soviets".

Prileiskim, toks tvirtinimas yra teisingas, taip gali kalbėti ir Aidai ir suklykt bet kas kitas, mokas panašumus pastebėti ir mėgstas apie tai garsinti. Tai būtų tiek jau to. Tačiau tą pastabumą Aiduose lydi dėmesį traukiantis reikalavimas, Aidai reikalauja, pasinaudojant "Lithuania 700 Years" trečiojo leidimo proga, kalbamąjį reikalą išlyginti (arba nurašytuosius tekstus pateikti citatų pavidalu, arba jų atsiskirti)".

Čia kyla klausimas: -- kokią teisę turi kelti tokį reikalavimą "Aidų" redaktoriaus su savo tariamai anoniminiu bendradarbiu? Straipsnyje nėra mažiausio ženklo, kad tokį reikalavimą statyti yra pavesęs Aidų redaktoriui ar tūlam "Zetui", tariamai nuskriaustas dr. Stanley V. Vardys, Aidai visi ir to žurnalo redaktoriaus dr. Juozas Girnius pasikirai kišasi ne į savo reikalą ir tuo, bent šiuo atveju, nieku nepada dr. Vardžio asmeniniam orumui. Labai reikia abejoti, ar toks kėlimas klausimo jį ir guodžia.

Kaip jau anksčiau buvo minėta, tik copyright turėtojas, taigi pats autorius turi teisę į bylos kėlimą, tik jis turi teisę į moralinį pagrindą statyti reikalavimus.

Tad jau vien iš to matyti Aidų redaktoriaus išsišokimas, kas, mažiau, laikytina netaktu bendrai, o jau ypatingai prieš dr. Algirdą Budreckį.

BUDAS -- KURIOU KLAUSIMAS IŠKELTAS

Pirmučiausia, Aidų redaktoriaus pasigauna dr. J. Balio pavązdį. Girdi, kai vienas korespondentų panaudojo dr. Balio Užgavėnių aprašymą, tai dr. Balys pavadinęs tai "žurnalistinis banditizmas" ir, girdi, pagrįsęs -- "tokius be jokių ceremonijų trauksiu atsakomybėn".

Čia ir turim tipiską klaidą -- tariamai pasinaudoti analo-gija, eiti kitų pramintu taku.

Juk dr. Balys reaguodamas į Drauge tilpusį Užgavėnių aprašymą, įspėjo tiek laikraščio redaktorių, tiek (kad ir anoniminių) korespondentų už ištinį panaudojimą jo darbo nė nepaminint to darbo tikrojo autoriaus, ar šal-tinio iš kur tas Užgavėnių aprašas buvo paimtas. Čia gi dr. Balys yra pats Užgavėnių aprašymo autorius, jis pats gina savo, o ne kieno kito teises, tad jo įspėjimas "trauksiuatsakomybėn" yra teisėtas ir moraliskai pagrįstas.

Ieškant analogijos dr. Balio atsitikime, Aidai daro ir antrą klaidą, kad duoda skaitytojams suprasti, jog dr. Budreckis panaudojo dr. Vardžio darbą slapta ir, prie to, davimu kelių pastraipų palyginimus, veda net į plagijavimo mintį.

Tai jau Aidų arba nedovano-tinas neapdairumas, arba gal ir grubus užpuolimas ant dr. Budreckio su nebe gerom intencijom. Knygoje "Lithuania 700 Years" dr. Budreckis savo darbą "Lithuanian Resistance, 1940-52" yra pagrindęs daugeliu šaltinių, kuriuos jis išvardina toje pačioj knygoj 459-461 puslapiuose ir ten V. Stanley Vardys ir jo darbai yra minimi net du kartus. Tad čia nėra jokio slaptumo, o dr. Vardžiui, pagal šios knygos redagavimo metodą, kreditas yra atiduotas. Reikėtų tikrai skelbti konkursą atrast panašumą tarp dr. Balio ir dr. Vardžio atsitikimų...

Tai ir priverčia toliau nepa-leisti klausimo: kas čia, ko čia esama? -- Ar čia Aidų redaktoriaus tik, kaip šilalėje sakytų, "Apivaras paleidęs, kliaudžių ieško"?

Štai Aiduose tartum guodžiamasi, kad "Z" kalba (atrodo vienas, o vartojama daugiskaita ir) būtent, štai kaip: "nors ir negali

me tokio reikalo nutylėti, tačiau ir nedramatizuojame" -- taip kalbama Aiduose. O čia ir nebežinai, kieno vardu čia kalbama ir pasidaro neaišku, ką supranta Aidų redaktoriaus žodžiu "dramatizuoti".

Juk jis kelia dr. Budreckiui reikalavimą (kuriam jis neturi jokio pagrindo) ir šaukiasi visų kitų kolektyvinės knygos (Lith, 700 Years) autorių pagalbos. Ne gana to, taip apeliuodamas, dr. Juozas Girnius vaizduoja save esantį ne vieną, o su užnugarium. Jis sako, girdi, "to reikalauja visur privalomas teisingumas, ir mokslinis sąžiningumas, ir pa garba šio reikšmingo kolektyvinio veikalo kitiems autoriams".

Skaitydamas tai, sunkiai begaili įsivaizduoti didesnį dramati-zavimą už šį Aiduose esantį. Jei dr. J. Balys pasakė viešai jo raštų išnaudotojams -- "žurnalistinis banditizmas", tai čia nėra jokios dramos, kai nėra to banditizmo gyvo žmogaus, kai neminimas nė konkretus vardas. Ir kai jis įspėja -- "be jokių ceremonijų trauksiu atsakomybėn", tai vėl gi tai tik pagądinimas. Tačiau ir tai atrodė lyg pliaukštelėjimas botagu į orą... Bet kai Aidų redaktoriaus valia yra sumobilizuojamas užnugarinis teisingumas, sąžiningumas ir garbingumas prieš dr. Budreckį, tai spontaniškai pajunti aną vidinę įtampą, t.y. tą dramatinę padėtį, kurią išgyvena Aidai ir patys, su tiesiog prisikalbėta su copyright bėda, ir galinčią veikti kitus.

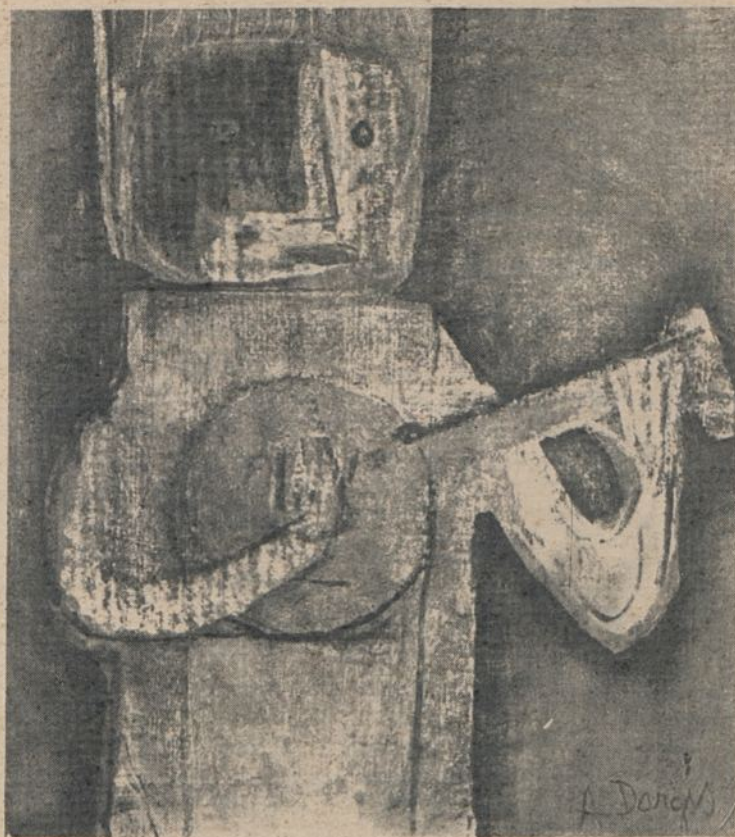
Būty, žinoma, kita kalba, jei V. Stanley Vardys gintų pats savo teises. Tačiau kai ką reikia paliešti ir dabar.

NURAŠYMAS AR PANAUDOJIMAS?

Mane domina Aiduose vartojami išsireiškimai. Vienoj vietoj sakoma: "nemaža dalimi nurašytas", kitoj vietoj vėl sakoma -- "radus taip nurašytų tekstų". Ką gi tai reiškia? -- Tai būdas su-kelti iš karto įtarimą, kad čia esama kažko negero. Tai būdas daryti net ankstyvam pareiškimui, kad bus keliamas nemalonus klausimas, kad skaitytoją užaliar-muot!

Aš manau, žodžiai "nurašė" ar "nurašytas" yra daugiau gimnazistiski išsireiškimai, gimnazijos laikų ir "nusikaltimai". Kai dr. A. Budreckis ir dr. V.S. Vardys yra jau daktarų laipsnio žmonės, abu yra pamėgę mokslinį darbą, vargu ar tinka vartoti gimnazistiskių papročių terminus, kai kalbame apie juos ar jų darbus. Sustojant prie to, norin pabrėžti, kad dr. Budreckis savo darbe gana tiksliai (su tam tikrom pataisom) panaudojo kai kurias pastraipas iš dr. Vardžio darbo. Argi toks panaudojimas yra užgaulus, nemalonus dr. Vardžiui?

Copyright praktikoje yra žino-

Iš Alfonso Dargio tapybos kūrinių parodos, kuri atidaroma šį penktadienį, gegužės 4 d. David galerijoje, 31 Main St., North, Pittford, N.Y.

mi ir daug kalbami ne originalūs (derivative) darbai, jie turi savo interpretaciją ir teismuose. Prof. Nimmer savo kurse minė vieną bylą, kurioje turėtume ir mes kai ko pasimokyt. Prof. Nimmer sako: "As Mr. Justice Story stated in Emerson v. Do-vies:

In truth, in literature, in science and in art, there are, and can be, few, if any, things which, in an abstract sense, are strictly new and original throughout. Every book in literature, science and art, borrows and must necessarily borrow, and use much which was well known and used before".

Amerikos Teismas, žinodamas tokius ne originalius darbus, vis dėlto ir tokiems teikia copyright apsaugą, jei skolin-ta medžiaga iš ankstesnių kitų autorių darbų buvo pertvarkyta ir patiekta nauju pavidalu.

Įsijaučiant į dr. Vardžio ir dr. Budreckio padėtį, kai abu rašė apie tą patį dramatinį Lietuvos gyvenimo laikotarpį, reikia manyti, tikriausia, rašė ne biznio sumetimais, o lietuvių visuomenės naudai patarnaudami, taigi, idealiu tikslu, tad kodėl čia turėtų būti nuoskaudos dr. Vardžiui, jei dr. Budreckis jo knygos minčių tam tikrą dalį perkėė į tokį kitą savo darbą, kuris bus skai-tomas didesnio žmonių skaičiaus. Ar gi neįvyko gražiaitiks lingai, kai dr. Vardžio grynai mokslinio darbo dalis buvo panaudota dr. Budreckio informacinio pobūdžio darbui, kuris savo naudingumą paženkliną net trečiąją knygos laidą.

Tačiau, jei Aidų redaktoriaus dr. Juozas Girnius mano kitaip, tai tada būtų žingeidu žinoti, ką jis mano apie panaudojimą sve-timo darbo ten, kur tame panaudojime dalyvavo jis pats,

kaip redaktoriaus. Toli neinant, imkim "autoriaus teisių" aiškinimą mūsų lietuviškuose enciklope-dijose, kurių bostoniškėje "Lietu-vių Enciklopedijoje" Juozas Girnius yra vienas redaktorių. Pasinaudodamas pavyzdžiu, kaip padarė Aidai čia ir aš sugretinu du lietuviškus tekstus.

Turbūt niekas neginčys šių dviejų tekstų panašumo, nereikia pagalbos iš šalies nė panašumo laipsniui nustatyti, nė, pa-galiau, kalbėti, kas nuo ko nu-ra... atsiprašau, kuri enciklope-dija panaudojo kitos enciklopedi-jos autoriaus darbą. Tik čia rei-kia vieną dalyką paminėti ir pa-brėžti, kad bostoniškė L.E., ku-rios vienas redaktorių yra dr. Juozas Girnius, visai nė nepami-ni autoriaus S. Belackino, kuris kaip tik yra tikrasis "autoriaus teisių" aiškintojas, kurio darbą bostoniškės enciklopedijos re-daktoriai, sakytum, nu-nu-nupla-gijavo... Ir šio darbo bendrininku esama dr. J. Girniaus.

Ne, ir ne! Nėra taip blogai. Būty daug kalbos apie platesnį ir gilesnį išsiaiškinimą autoriaus teisių, ypač amerikoniškosios co-pyright. Tačiau tai ne laikrašti-nė tema, jei leisčiausi aiškinti iki visiško aiškumo.

Tenorėčiau atkreipt dėmesį į lietuviškųjų enciklopedijų tuos žodžius, kur sakoma, kad "į me-no reikalus teisė žiūri kaip į vi-suomenės dvasinių ir kultūrinių gėrybių atsargą, kurios didumu ir pagrindimu visuomenė yra su-interesuota. Visuomenės labui ir yra sudaromi A.T. aprėži-mai".

Ar ne daugiau visuomeninė at-sarga yra mokslo darbai, ypač informaciniai darbai lietuvių au-torių, parašytų ne lietuvių kalba ir parašytų ne pelnui, o ideali-nių tikslų siekiant? Atrodo, ko

(Nukelta į 6 psl.)

Leidiny Bostone 1953 m. J. Kapočiaus

Leidiny Kaune 1934 m. Spaudos Fondo.

"AUTORIAUS TEISĖ" suteikia išskirtinę teisę atgaminti, dauginti, platinti literatūros, dailės, muzikos ir kitų meno rūšių kūrinius visuomenės interesų aprėžtose ribose. A. T. as-mens pusė glūdi autoriaus ryšiuose su jo dvasios kūrybos gaminiais. Kadangi meno kūrinys suteikia ir mate-rialinės naudos, tai A. T. turi ir pa-grindinius turto teisės bruožus. Be to, į meno reikalus teisė žiūri kaip į visuomenės dvasinių ir kultūrinių gėrybių atsargą, kurios didumu ir pa-grindimu visuomenė yra suinteresuota. Visuomenės labui ir yra sudaro-mi A.T. aprėžimai.

Europoje A.T. įstatymų esmę sudaro tai, kad meno kūrinys, kaip autoriaus dvasios produktas, yra apsaugojamas panašiai, kaip apsaugojama jo garbė ir reputacija. Naujaisi Europos A.T. įstatymai stengėsi suderinti materialinius ir ide-alinius A.T. pradus ir išskirti jų visuomeninę reikšmę. Tokį pobūdį turi ir anglų nuo 1912.VII.1. veikias The Copyright Act...

AUTORIAUS TEISĖ... "Ji suteikia išskirtinę teisę atgaminti, dauginti, platinti literatūros, dailės, muzi-kos ir kitų meno rūšių kūrinius visuomenės interesų aprėžtose ribose, nės visuomenė turi tam tikras tei-sinio pobūdžio pretenzijas į meno kūrinius. A.T. asmens pusė glūdi ryšiuose autoriaus su jo dvasios kūrybos pro-duktais.

Kadangi meno kūrinys suteikia autoriui ne tik moralinio ir dvasinio pobūdžio pasitenkinimą (vardą, reputaciją, garbę), bet ir materialinę naudą, tai A.T. turi taip pat pagrindinius turto teisės bruožus. Be to, į meno veika-lus teisė žiūri kaip į visuomenės dvasinių ir kultūrinių gerovių atsargą, kurios didumu ir pagrinimu visuomenė yra suinteresuota. Visuomenės labui ir sudaromi A. T. apribojimai.

.....

A.T. esmę sudaro tai, kad meno kūrinys, kaip autoriaus dvasios produktas, yra apsaugojamas panašiai, kaip apsaugoma garbė ir reputacija. Naujaisi Europos įstatymai stengėsi sukombinuoti ir suderinti materialinius ir ide-alinius A.T. pradus ir išskirti jų visuomeninę reikšmę. Tokį pobūdį turi ir anglų A.T. įstatymas The Copyright Act, veikias nuo 1912.VII.1."

(S. Belackinas)

COPYRIGHT — KOKIA GI TAI TEISE?

(Atkelta iš 5 psl.)

mums daugiausia reikia, kad mokslo žmonės, kultūrinio gyvenimo turtintojai rodytųsi aiškiu solidarumu, dalintųsi savo darbais nuolankiai tarpusavyje.

Lietuvos rezistencija prieš okupantą dr. A. Budreckį nėra nei svetimas nei pripuolamas dalykas. Jis pelnė magistro laipsnį jau 1963 metais paruošimu solidaus darbo apie 1941 metų Lietuvos suklimą. Tenemano visi, jų tarpe ir dr. Girnius, kad dr. Budreckiui tada buvo lengva gauti profesūros sutikimą tokiai temai. Jis ir dabar visas kol kas priklausio lietuviškam gyvenimui, dalyvaudamas organizaciniame, visuomeniniame ir lietuviško mokslo gyvenime. Jis ir "Aidams" nesvetimas.

TAD PABAIGAI LIEKA KLAUSIMAS

kokia orientacija yra belikusi pas Aidų redaktorius, jei jis savo draugui dr. V.S. Vardžiui rodo jautrumą dr. A. Budreckio sąsakai, ir tą padaro neapdairiu užmoju. Pats gi sako, kad "dr. V. Vardys taip rūsčiai nereagavo (suprask, kaip kad dr. J. Balys) nors tai ir pastebėjo."

Tiesiog stebina Aidų kalba, būk dr. Budreckis ką tai "skolinosi" iš dr. Vardžio ir būk šių dviejų mokslo darbų "giminytė" mėsų šešėlių mūsų informaciniams leidiniams svetintaučių tarpe. Pro ką Aidų redaktorius praeina užsimerkęs, tai kad dr. Budreckis panaudojo dr. Vardžio tik dalelytę darbo ir tą pačią dalelytę su kapitaliniu priedu atidavė visuomenei, jos labui. Jis nieko nesiskolino sau ir iš anų dvasinių gėrybių neatidarė naujos sąskaitos banke. Dr. Budreckis ką darė, padarė legalumo ribose, darė avirai.

Pagaliam, dėl spėjimų šešėlių, kam jau eit taip toli, net į kitataučius, jei Aidų redaktorius jau metė šešėlių savo gimtąja kalba ir tarp sąvųjų. Jei kur nors pavydas (gimęs išdidume būti visur pirmiems) auga dėl "Lithuania 700 Years" pasiektos trečios laidos, tai, ko gero, Aidai gali pagimdyt "didvyri" visokią rįžtą, arba pats redaktorius gali pasiaukoti visam kam, kad tik toji knyga nepasirodytų 4-tąją laidą.

Tačiau ir tokiam nykiam vaizde yra prosvaiščių. Aidų redaktorius su savo užmanymu pavėlavo, "Lithuania 700 Years"

Pačiame pavasario puikume, gegužės 5-6 dienomis, Detroitian sugūžės smarkiausias mūsų jaunimas -- sportininkai. Ten įvyks krepšinio ir tinklinio varžybos. Ir ne betkokios. Šios žaidynės bus išskirtinai įdomios, nes jų metu bus galutinai išrinkti kandidatai į vyrų krepšinio ir moterų tinklinio rinktinės.

Užtat beveik kiekvienas sporto klubas, be noro laimėti meistrystę, turės dar ir kitą tikslą: norės, kad kuo gausiau savo narių skaičium patektų rinktinėse. Žinoma, nevieni klubai turi tokių tinkamų kandidatų į rinktinės, bet kiekvienas tikisi.

Visdėlto atrodo, kad gausenų skaičiumi klubų nariai turės ir geresnį šansą patekti į rinktinės. Sakykime, nėra jo kia paslaptis, kad moterų tinklinio rinktinėje dominuos Chicagos Neris ir Clevelando Žaibo nariės. Šitie abu klubai užsitarnauja tos garbės ir mūsų pritarimo, nes ant šių dviejų klubų pečių šiandien guli beveik visos moterų tinklinio aktyvumas. Tiesa, pradeda

knogos 3-čioji laida išėjo į rinką prieš š.m. Aidų Nr. 1 pasirodymą (vėlavusį taip pat net du mėnesius). Atrodo, kad Aidų redaktorius vėluoja ir bendrai su visu nerimtu šio klausimo kėlimu, kai nuo "Lithuania 700 Years" pirmosios laidos pasirodymo yra praėję daugiau negu 3-ji metai. Ko gero, gali suklaidinti savo draugą dr. V. Stanley Vardį su užuominomis apie copyright, jei pastarasis sumanytų pažūrėti, "Z" autoriaus terminu tariant, "rūsčiai".

Post scriptum: Šiame straipsnyje CITATAS ėmiau iš Californijos Universiteto profesorius Melville B. Nimmer kurso pavadinimu "NIMMER ON COPYRIGHT", 1972 m. laidos, iš šių puslapių: Volume I-3, 4, 166 ir Volume II -- 579, 902, 904, 925, 967, 988.

SPORTO ŠVENTĖ DETROITE

J. ŠOLIŪNAS

Edis Palubinskas, geriausias Australijos olimpinės krepšinio komandos žaidėjas. Jis yra kandidatas į mūsų krepšinio rinktinę ir žada dalyvauti sporto žaidynėse Detroitė.

Z. Degučio nuotrauka

Stepas Puidokas geriausias Chicagos gimnazijų krepšinio centras. Jis yra kandidatas į vyrų krepšinio rinktinę ir dalyvaus sporto žaidynėse Detroitė.

Z. Degučio nuotrauka

pirmuosius smarkesnius vėjus pūsti ir Cicero Vėtra, tačiau jaunai Vėtrai dar bus sunku įsiterpti Neris - Žaibo duetan, nes Vėtra jauna ir jai reikalinga daugiau patyrimo žaidynėse.

Visai kitokia daina yra krepšinyje. Čia Clevelando Žaibas jokios rolės nevaidins; nei jaunių, nei vyrų klasėse. Gaila, kad net į krepšinio rinktinę nėra nė vieno kandidato iš Žaibo eilių.

Numatoma, kad krepšinio aikštėje stipriausiai pešis Detroitio Kovas, Bostono Lietuvių Sporto Klubas, Chicagos Neris ir Lituanica. Bent vyrų klasėje.

Asmeniškai spėju, jog šimet meisteriu taps Bostonas. Juk jo garbę gins tokie iškilūs žaidėjai kaip Ketvirtis, Gineitis, Baškauskas, Aneliasuskas ir kiti. Bostonas, atrodo, aikštėje turės visus pagrindinius ginklus: ūgi, greitį, gerus metikus.

Detroitio Kovas -- didelė mįslė. Jis turi gerą pagrindą -- Čekauskas, Radvenis, Dzikas. Tačiau per eilę metų Detroitui nuolatos ko nors pritrūkdavo ir taip negalėdavo nugriebti pačio aukščiausio.

Chicagos vyrai nuolatos dominuodavo mūsų vyrų krepšinyje. Tą dominaciją šimet ir vėl bandys pratęsti Neris ir

Lituanica. Bet bus sunku.

Štai Neriai reikės nepaprasto Varno, Jesevičiaus, Butkaus ir Puidoko pasirodymų, idant galėtų atgauti meisterio vardą. Gi Lituanica turės ypatingai padėti "svečiai" -- Palubinskas, Šakys ir Mažeika. Tik vargu ar ši trijulė pajėgs išlaikyti meistrystę artimiems metams.

Tam tikrą šansą į meistrystę turi ir Toronto Aušra. Jei... ji turės neblogą centrą. Tai jos problema. Be centro Aušra atrodo vargu ar ką gero peš net ir su tokiais iškilais gynėjais kaip Knevičius ir Rentinš.

Jaunių krepšinio klase nusiminti nereikia. Turime nepaprastai gražų prieauklį: Chicagos Puidokas, Butkus, Vaitkus, Mažeika, Hamiltono Tirišis ir Butkevičius, bei New Yorko Miklas tai vis jaunių vardai, kurie ir vyrams galėtų baimės įvyri.

Atrodo, kad jauniuose dominuos Hamiltono Kovas, New Yorko Atletas Chicagos Neris ir Lituanica.

Bendrai šios Detroito žaidynės savo aukštos klasės žaidimu praneš daugelį buvusių mūsų žaidynių. Kur priežastis? Nagi kandidatų į rinktinės buvimas. Noras pakliūti į rinktinę yra daugeliui tas akstinas, kuris sugeba dalyviuose įdegti tą ryžtą ir parodyti visas jėgas, idant patektų išrinktųjų tarpai.

Viliamės, kad Detroito lietuviškoji visuomenė gausiai dalyvaus žaidynėse ir tuo būdu dar daugiau paskatins sportininkus didingoms kovoms.

WANTED TO LEASE TRUCK, OWNER OPERATOR

TO MOVE MOBILE
HOME LOCALLY
C. G. GRAND CONST.
CO.
919 WYOMING AVE.
WYOMING, PA.
717-683-1101 (34-39)

MACHINISTS

Clean modern machine shop.

NEEDS MACHINISTS

FOR 2ND SHIFT

Highest pay rates & best fringe benefits.

S P M.F.G. CORP.

30201 Aurora Rd.
Solon, Ohio

216-248-6141

An Equal Opportunity Employer

LIETUVIŲ ŠAULIŲ SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

dą Kodatienę ir Eugeniją Klupšienę.

Šaulių Sąjungos centro valdybos nariai padaro 3 metų veiklos pranešimus.

Atskirų kuopų iš prisiųstų anketų santrauką parengė ir pranešimą padarė Jonas Švoba.

Šaulių Sąjungos statuto reikalavimai kalbėjo teisininkas Marijonas Šnapštys. Daug kam nepatinka sąjungos "Lietuvių Šaulių Sąjunga Tremtyje" pavadinimas ir jį norėtų pakeisti. Tuo reikalu diskusijos buvo ilgos ir karštos ir nutarta šį reikalą tvarkyti perduoti naujai išrinktai centro valdybai, kuri jo išnagrinėjimui sudaro statuto globos komisiją.

NAUJA CENTRO VALDYBA

Naujuoju LŠST centro valdybos pirmininku perrinktas Vincas Tamošiūnas ir patvirtinta jo pristatyta nauja valdyba: Pirmininkas Vincas Tamošiūnas, vyk. vicepirm. Alfa Šukis, vicepirm. sveikatos reikalams dr. Kazys Pautienis, vicepirm. kultūros reikalams Jonas Švoba, sekretoriai Rožė Ražauskienė ir Romas Macionis. Išrinktas Stasys Bernatavičius ir Leonardas Šulcas. Spaudos-informacijos vadovas Vladas Mingėla, Kultūros reikalų vadovas muz. Alfonsas Mikulskis, šaudybos sporto vadov. Jonas Šostakas, pavad. Jonas Balsys. Jaunimo vadovas Stasys Jokubaitis, Moterų šaulių vadovė muz. Ona Mikulskienė, narės: prof. Emilija Putvytė, Marija Jokubaitienė, Emilija Kukiene, Kunigunda Kodatienė ir Eugenija Klupšienė. Jūrų šaulių vadovas Mykolas Vitkus, padėjėjas Mykolas Maksvytis, ūkio Tiekimo reikalams vadov. Petras Padvaiskas, padėjėjas: Stasė Gecevičienė, Pranas Beinoras ir Vincas Rinkevičius.

Revizijos komisija: Adolfas Juodka -- pirmininkas ir Sergejus Radzickas, Bronius Laizos -- nariai. Kandidatai: Pranas Tomkus ir Julius Pocius. Garbės Teismas: pirmininkas Marijonas Šnapštys, nariai: Algirdas Budreckas, Juozas Briedis. Kandidatai: Balys Gražulis ir Vincas Šarka.

Valdybos kandidatai: Jurgis Baublys, Vaclovas Butkis ir Marija Jokubaitienė. LŠST dvasios vadas tėvas kun. Jonas Bozevičius SJ, Tremties Trimito Karyje redaktorai: Stefa Kauneienė ir Petras Petrušaitis.

Bronius Bieliukas perskaitė Spaudos ir Informacijos Fondo Komisijos aktą. Už nenulistamą plunksnos darbą ir uolų šauliškų darbų bei idėjų kėlimą lietuviškoje -- šauliškoje spaudoje žiuos spaudos darbuotojus apdovanojama premijomis: I premiją \$100 švenčiančiam žurnalistinio darbo 50 metų sukaktį -- Vladą Mingėlą. II premija \$75 "Šaulė Tremtyje" redaktore Stefą Kauneienę ir III premija \$50 Antaną Grinį.

Komisiją sudarė: Jonas Rūtenis -- pirmininkas, Bronius Bieliukas ir Jurgis Kiaunė -- nariai.

SUVAŽIAVIMO SVARBESNIEJI NUTARIMAI

Sudaryti prie centro valdybos statuto globos komisiją; surinkti laikraščio "Karys" 120 naujų prenumeratorių; nuo kiekvieno šaulio centro valdybai įmokėti po \$1; ir sekantį šaulių suvažiavimą po 3 metų daryti Toronte, Kanadoje.

BANKETAS

Banketas buvo gausus. Jo meninę programą išpildė muz. Onos Mikulskienės vadovaujamas kanklių orkestras su soliste Irena Grigaliūnaite.

Šis Onos Mikulskienės vado-

vaujamas kanklių orkestras gražiai buvo įvertintas ir susilaukė daug plojimų. Banketui skanius valgius pagamino, šaulių atstovus ir svečius vaišino Jūrų "Švyturio" šaulių kuopos šaulės: Vėra Kulbokienė, Stasė Vičienė, Marija Bačkaitienė, Gildėgard Knirienė, Kostė Kirvelaitienė, sesė Dimšienė.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

MAINTENANCE MECHANIC

Minimum 5 yr. experience
This is a career opportunity
FULL RANGE OF BENEFITS.
STARTING RATE
4.16% pr. hour
Mr. Schiffman 212-344-7662
MONTROSE
CHEMICAL DIVISION
100 LISTER Ave., Newark, N. J.
E.O.E. (34-35)

STENO

TYPIST

CONTRACT ESTIMATING AND SALES DEPT.

PERMANENT POSITION FOR "TAKE CHARGE" INDIVIDUAL WITH ABILITY AND PERSONALITY TO ORGANIZE AND SYSTEMIZE OR THE POTENTIAL TO DO SO AFTER TRAINING.

IDEAL OPPORTUNITY FOR A "SELF-STARTER." 37 1/2 HOURS. ALL FRINGE BENEFITS.

FOR APPOINTMENT CALL:
(201) EL 4-2000

MR. J. SLATER

ELIZABETH

IRON WORKS

GREEN LANE, UNION, N. J.
An Equal Opportunity Employer
NEAR NEWARK STATE COLLEGE

WANTED AT ONCE DIEMAKERS

Must be experience on progressive dies.
Good benefits, overtime.
DETROIT, MICH.
313-962-1055 (34-38)

WANTED

JORNEYMEN OR

1ST CLASS SKILLED
CAVITY MAKERS
TRIM DIE
JIG & FIXTURE
BUILDERS
DIE REPAIR MEN

Must have job shop experience & be able to set up work from blue prints and close tolerance.

APPLY IN PERSON

AD-DO, DIE CAST

CORPORATION

RAMBO RD.

BRIDGMAN, MICH. (34-36)

MACHINE OPERATORS
TURRET LATHE
TOLL RM. ENGINE LATHE
BRIDGEPORT MILL
O.D. AND I.D. GRINDERS
TOOL AND CUTTER
GRINDERS

2 yrs. exp. minimum required. Now hiring, 1st, 2nd or 3rd shift. Excellent company paid benefits. Pay commensurate with exp.

HIRING RETIRED OR PART TIME HELP.

AGE NO BARRIER

REXNORD

AEROSPACE VALVE DIV.
313 GILLET ST., PAINESVILLE, O.
CLEVELAND 216-946-9147
PAINESVILLE 216-352-3319
An Equal Opportunity Employer (34-40)

SUPERVISOR

FOR MANUFACTURING PLANT

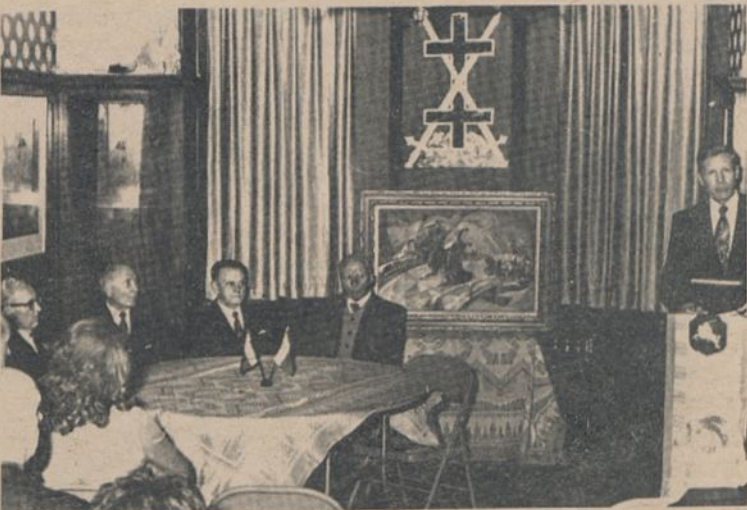
NIGHT SHIFT

4:30 P. M. to 2 A. M.

STEADY WORK.

WEST SIDE LOCATION

Call 216-267-6200 J. Kylan (29-35)

Ringaitis K. Ališausko knygos apie Lietuvos Nepriklausomybės kovas pristatymą New Yorko visuomenei, kartu buvo pagerbti pirmieji kariai savanoriai - kūrėjai, kurie matomi nuotraukoje iš kairės: Kazys Algenis, Jurgis Kiaunė, Jonas Šlepetys ir Leonas Virbickas. Dešinėje kalba Karlo redaktorius Z. Paulinaitis, vaizdžiai apibūdinęs knygą.

L. Tamošaičio nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Ansamblio dalis kanklininkų su vadove O. Mikulskiene, iš kairės: R. Urbaitis, V. Bankaitis, M. Bankaitytė, D. Urbaitytė, L. Rociūnaitė, R. Sniečkutė, D. Bankaitytė ir L. Sniečkutė. K. Sragausko nuotrauka

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VISIEMS CLEVELANDO LIETUVIŲ ŠVENTOJO JURGIO PARAPIJOS NARIAMS

Šių metų gegužės mėnesio 20 dieną, tuoj po 10:30 val. šv. Mišių, parapijos salėje įvyks visuotinis šv. Jurgio parapijiečių susirinkimas: Parapijos Tarybos Konstitucijai tvirtinti, Parapijos Tarybai išrinkti ir Parapijos egzistencijos aptarimui.

Šiuo metu parapijiečiais yra laikomos visos tos šeimos arba pavieniai asmenys, kurie yra užsiregistravę (gauna aukojimo vokelius). Balsavimo teisę turi kiekvienas parapijietis, sulaukęs 16 metų amžiaus.

Konstitucijos projekto siūlomi pakeitimai turi būti įteikti parapijos klebonui raštu ne vėliau, kaip vieną dieną prieš susirinkimo

CLEVELANDO VYRŲ OKTETO 100 DAINŲ MARATONAS

ŠEŠTADIENI, GEGUŽĖS 12 D.,
ČIURLIONIO ANSAMBLIO NAMUOSE

PRADŽIA — 7 val. vakaro. PABAIGA — 2 val. ryto.

ĮĖJIMAS — \$3.00 SUAUGUSIEMS; \$1.50 STUDENTAMS.

ATEIKITE KADA GALITE — IŠEIKITE KAI ATSIBOS.

pradžią. (Projekto tekstas gaunamas pas Tarybos organizacinės komisijos narius).

Kandidatus į Tarybą galima siūlyti raštu ne vėliau kaip dieną prieš rinkimus per parapijos kleboną arba vikarą.

Siūlyti kandidatus į Tarybą galima tik gavus siūlomojo sutikimą. Pasiūlytam kandidatui susirinkime negalint dalyvauti, sutikimas turi būti gautas raštu.

Rinkimai į Tarybą pradedami slapto balsavimu.

Tarybos organizacinę Komisiją sudaro: Kęstutis Ci-

vinskas, Zenonas Obelenis, Vladas Palubinskas, Pranas Razgaitis ir Andrius Skarnulis.

• Naujųjų Lietuvių Namų Clevelande oficialus atidarymas įvyks š. m. birželio 23-24 d. Visi Clevelando lietuviai maloniai kviečiami iškilnėse dalyvauti.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 5-6 D. Clevelando ateitininkų šeimos šventė.

GEGUŽĖS 12 D. Clevelando vyrų okteto 100-to dainų maratonas.

GEGUŽĖS 13 D. Naujos Parapijos salėje Lietuvių šimtmečiui atžymėti paminklo šventinio iškilnės.

GEGUŽĖS 20 D. Motinos Dievos minėjimas, Ruošia Clevelando Šaulių Moterų Sekcija.

BIRŽELIO 3 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas Nauj. parapijos salėje.

BIRŽELIO 9 D. Čiurlionio ansamblio koncertas.

BIRŽELIO 10 D. Algio Rukšėno knygos apie Simą Kudirą pristatymas visuomenei. Rengia Clevelando neolituonai.

BIRŽELIO 17 D. Lietuvos okupacijos -- tragiškųjų birželio įvykių minėjimas, Rengia ALT skyrius.

BIRŽELIO 23-24 D. Naujųjų Lietuvių Namų Clevelande oficialus atidarymas.

LIEPOS 1 D. SLA 136 kuopos gegužinė.

LIEPOS 8 D. sekmadienį šaulių kuopos susirinkimas ir gegužinė K.O. Pautienų sodyboje.

LIEPOS 15 D. LVS Ramovė Clevelando skyriaus gegužinė.

RUGSEJO 15 D. Pirmasis rudens balius su įdomia menine programa, Rengia Dirva Naujuose Lietuvių Namuose.

RUGSEJO 23 D. Šv. Jurgio parapijos salėje šauliai ruošia Vlado Putvio 100 metų gimimo sukaktį.

SPALIO 13 D. G. Čapkauskienės ir K. Jakučio koncertas Nauj. parapijos salėje.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 914-6835.

Namą parduoda savininkas, Tudor kolonialinio stiliaus, 3 mieg., mažas kabinetas, valgomasis, didelė virtuvė ir pusryčių virtuvė, darbo kambarys, kilimai, užuolaidos, pilnai įrengtas rūsys, 2 aut. garažas, pastogės aukštas, kietmedžio grindys. Namas šiaurėje nuo Lake Shore Blvd. ir Nauj. parapijos bažnyčios. Apie 30,000. Tel. 481-0271. Tik suinteresuoti tesikreipia. (34-37)

HOUSE FOR SALE off East 185. 2 bedrooms — \$20,500. Tel. 481-2247. (34-35)

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų namas prie Huntmire, 1 tuščias butas. Vienos šeimos prie Mohican, tuščias. Arti lietuvių parapijos. Skambinti: KE 1-9286 ir IV 1-1626. (32-35)

Išnuomojamas kambarys lietuvių pensininkei moteriai. Netoli E. 185 gatvės. Galima naudotis virtuve ir kitais patogumais. Taipgi savininkė gali pagaminti maistą. Skambinti savaitės dienomis po 5:30 val. vak. Telef. 481-7081. (34-35)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

W&S 2 AC
TURRET LATHE
ENGINE LATHE
Must be capable of own setup. Experienced in short runs to close tolerances. Pleasant South Euclid location. Excellent fringe benefits.

DELAVAL
SPECIAL PRODUCTS
DIVISION
4223 Monticello
Near Green Rd.
Cleveland, Ohio
An Equal Opportunity Employer (26-35)

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)
naujus jo kūrinių -- "Incablock" serija yra labiausiai priartėjusi prie liaudiškumo. Dail. Pranas Gailius yra Prancūzijos meno akademijų mokinys, savo laiku studijavęs ir architektūrą ir trumpa laiką gavęs Balfo stipendiją studijoms.

• TUO TARPU, kai Chicago ruošiasi atvykti dail. Pranas Gailius iš Paryžiaus, Chicagoje gyvenantis dail. Jonas Kelečius (jį daugelis pažįsta ir kaip vieną iš ryškiausių šių dienų aktorijų) išvyko į New Yorką, kur balandžio 28-29 d.d. Lietuvių Skautų Seserija Kultūros židinyje suruošė dail. J. Kelečiaus ir jo giminių dailininkų Irenos ir Osvaldo Mickūnų parodą. Ši vienos giminės ir savitai įdomaus braižo paroda anksčiau buvo suruošta Chicagoje ir kritikai ją įvertino gan teigiamai, o J. Kelečių net entuziastingai. Įdomu, kad dail. Jonas Kelečius, daug laiko skirdamas tapybai, niekad nepamiršta ir teatro. Neseniai jis su akt. L. Barausku, akt. S. Kielaite, inž. A. Alekna ir kitais buvo Toronte, kur vietos skautų turtams švenčiant 25 m. sukaktį atliko meniškų V. Krėvės "Raganianus", J. Marcinkevičiaus "Mindaugo" ir A. Vaičiulajio "Uodo" teatrinis žaidimas. Nors aktorai patys vyko ir dekoracijas vežėsi lėktuvu ir rengėjams

ALDAS NARIS skaito neolituanų suruoštame Chicagoje rašytojo R. Spalio pagerbime jo feljetoną "Vedybos".

A. Plaušinaičio nuotr.

susidarė nemažai išlaidų, bet aktorių vaidybos įžiebtas meninis džiaugsmas bei esterinis gyvenimas šventei davė tokį antspaudą, prieš kurį nublunka ir išlaidos. Toje šventėje Toronte dalyvavo 500 židrovų, tiek jų ir tegalėjo tilpti salėje.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

VASARVIETĖ "DAINA"

CAPE CODE, "OLD SILVER BEACH" W. FALMOUTH (MASS.) prie šiltos Gulfo srovės, švaraus pajūrio, išnuomojami patogūs ir gražiai įrengti kambariai. Poilsui rami ir geriausia vieta. Maistas šviežias ir gerai pagamintas, nuoširdi bei šeimyniška aplinka. Taip pat gaminamas dietinis maistas ir svečiai gali patys maistą gamintis. Kas mėgsta žuiklauti — nauja motorinė valtis. Kaina prieinama.

Svečiai norintieji ramiai ir maloniai praleisti atostogas prašomi skubiai rašyti:

"DAINA"

Sav. A. DAUKANTIENĖ-MORIARTY

124 BELLEVUE RD.

SQUANTUM, MASS. 02171

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

PADĖKA

Mielam broliui

A. A.

PRANUI KIRLIUI

mirus, nuoširdžiai dėkojame dr. Martui už daug metų gydymą ir visokeriopą globą. K. L. Gaižučiams didelę pagalbą mūsų skausmo valandoje ir užuojautą spaudoje bei žodžiu, ponai Modestavičienė, A. K. Sadauskams ir J. Stravinskui už pareikštą užuojautą, gėles ir šv. Mišias, S. K. Lazdinams ir J. R. Skavičiams už pareikštą užuojautą spaudoje, Della E. Jakubs & Son direktoriams už taip gerą patarnavimą.

Mirusio sesuo

Marija ir svainis Antanas
B a s a l y k a i

Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto skyriaus valdybos pirminkui

A. A.

JUOZUI ČESĖKUI

mirus, jo žmoną APOLONIJĄ, dukterį LILĘ NAKROŠIENĘ ir sūnų ALGIMANTĄ nuoširdžiai užjaučia

Toronto Tautininkai

Tauriam lietuviui ir brangiam prie-teliui

A. A.

JUOZUI ČESĖKUI

mirus, jo žmoną APOLONIJĄ, dukterį LILĘ NAKROŠIENĘ ir sūnų ALGIMANTĄ nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

S. P. Basčiai

M. Macijauskienė

A. J. Puteriai

A. A.

JURGIUI KUDOKUI

tragiškai žuvus, jo mylimiems tėveliams SOFIJAI ir arch. STASIUI KUDOKAMS reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžiu

Viktorija Morkūnienė

Šaulių būrio valdybos nariui

JONUI KAPČIUI

reiškiame nuoširdžią užuojautą, jo sesei MARIJONAI SABALIAUSKIENEI Lietuvoje mirus

JUNAI SABALIAUSKIENEI Lietuvoje mirus

Juno Beach (Floridoje) šaulių būrys

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PO REVIZIJOS... Vilties draugijos revizijos komisijos nariai praeitą sekmadienį, balandžio 29 d., tikrino Vilties ir Dirvos finansinę atskaitomybę ir turtą. Nuotraukoje prie Dirvos pastato, iš kairės: Vilties draugijos valdybos pirmininkas Aleksas Laikūnas, revizijos komisijos narys Stasys Astrauskas, valdybos sekretorius Stasys Lazdinis ir revizijos komisijos narys Feliksas Mackus.

TIKRINO VILTIES IR DIRVOS ATSKAITOMYBĘ IR TURTA

Vilties draugijos revizijos nariai Stasys Astrauskas ir Feliksas Mackus, dalyvaujant Vilties draugijos pirmininkui A. Laikūnui, sekretoriui S. Lazdiniui ir Dirvos redaktoriui V. Gedgaudiui, praeitą sekmadienį, balandžio 29 d. tikrino Vilties draugijos ir Dirvos turtą ir atskaitomybę. Komisija rado, pajamų ir išlaidų atskaitomybės knygos vedamos tvarkingai ir sutinka su banko pranešimais.

Komisija reiškia pagirimą Vilties draugijos valdybai ir Dirvos redakcijai.

TORONTE MIRĖ JUOZAS ČESEKAS

Velykų rytą, širdies smūgio ištiktas, sunegalavo Juozas Česėkas, vienas judriųjų Kanados lietuvių tautininkų veikėjų. Jis visą laiką išbuvo Lietuvos Nepriklausomybės Talkos pirmininku, o paskutiniu metu pirmininkavo ir Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto skyriaus valdybai.

Nugabentas į St. Joseph ligoninę Toronte, jis gavo pirmąją pagalbą ir buvo ėmęs pamažu atsigausti. Tačiau savaitgaly liga vėl susikomplicavo, ir vėlionis š. m. balandžio 27 d. pasimirė, liūdesy palikdamas žmoną, dukrą su šeima, sūnų ir

daugelį torontiškių draugų, kuriuos įgimtu būdu patrauklumu buvo natūraliai susibūręs apie save.

Velionis Juozas Česėkas mirė, eidamas 68 savo amžiaus metus. Jo netekimą pajus visa S. Amerikos tautinė srovė, kurioje jis daug metų pasireiškė kaip nuosirdaus įsitikinimo, aktyvus ir pareiingas tautininkas, Vilties Draugijos narys ir ilgametis Dirvos rėmėjas bei skaitytojas. Gili užuojauta likusiems jo giminiams ir artimiesiems.

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIAUS NARIAMS

Š. m. gegužės 18 d. (penktadienį), 7 v. v., L. T. Namuose (6422 So. Kedzie Ave., Chicago) šaukiamas visuotinis skyriaus narių susirinkimas. Dienotvarkėje: atstovų į Sąjungos Seimą, įvyksianti gegužės 26-27 d. Detroite, rinkimas ir kiti svarbūs organizaciniai reikalai. Visi skyriaus nariai ir narės prašomi būtinai dalyvauti. Nariai ilgesnį laiką nemokėję nario mokesčio, prašomi šiame susirinkime šią garbės skolą organizacijai sumokėti.

Skyriaus Valdyba

PERRINKTA LIET. RASYTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba slaptu balsavimu perrinkta antram trimėčiui: Leonardas Andriekus — pirm., Algirdas Landsbergis — vicepirm., Leonardas Žitkevičius — sekr., Jurgis Jankus — ižd., Nelė Mazalaitė — valdybos narė. Valdybos nariai kandidatai: Ona Balčiūnienė (O. Audronė), Albinas Baranauskas, Danguolė Sadūnaitė. Revizijos komisija: Kotryna Grigaitytė, Pranas Naujokaitis, Stepas Zobarskas. Rinkimai vyko kovo mėnesį.

• Karolis Cicėnas, visuomenininkas, kilęs iš Vilniaus krašto, paskutiniiais metais iš Chicago persikėlęs gyventi į Hot Springs, Ark., balandžio 22 d. mirė. Liko žmona, du sūnūs Kęstutis ir Vytautas ir dukra Birutė su šeimomis.

• Juozas Petrėnas, prieš metus laiko pradėjęs redaguoti Montrealyje leidžiamą savaitraštį Nepriklausomą Lietuvą, kaip praneša Tėviškės žiburiai, pasitraukia iš pareigų ir ruošiasi grįžti į New Yorką. Leidėjai šiuo metu iešką redaktoriaus vietai žmogaus Kanadoje ir JAV.

• Jaunųjų pabaltiečių instrumentalistų ir dainininkų konkursiniam koncerte, Bostono gegužės 5 d., dalyvauja šie jauni menininkai — tenoras Wayne Aleska, pianistas Saulius Cibas, sopranas Jūratė Litchfield, pianistas Stephen Panico ir pianistas Erik Veski.

• Jurgio Gliados romanas "Sunkiausi keliu" patraukliai vaizduoja Lietuvos nepriklausomybės pradžios politinio sukurio vyriausiąją herojų Mykolą Sleževičių. Gaunamas visoje knygoje parduotuvėse. Kaina 5 dol. Leidėjo adresas: J. Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160.

EXPERIENCED OPERATOR wanted on mens outerwear jackets. Apply 225 High St., Elizabeth, N. J. Call 201-355-8163.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTENAS

Atsisveikinant su a.a. dr. Steponu Biežiu, Prie karsto stovi velionies dukra Jolanda, žmona Ona ir artimas bičiulis, SLA prezidentas Povilas Dargis.

• PRIEŠ AKIS turiu Dirvos 1966 m. liepos 8 d. nr., kur pirmame puslapyje mano paties straipsnis su didele antrašte "Dainų šventės triumfas", o apilink jį būrys gražių nuotraukų iš III Dainų šventės, įvykusios 1966, VII, 3 Chicagoje, kurioje dalyvavo per 1000 choristų ir apie 8,000 žinovų. Kiek vėliau Vytautas Kasnintėnas ir kiti pasakojo, kad tą Dirvos numerį prie krūtinės prispaudęs, labai džiaugėsi šventės rengimo komiteto pirmininkas dr. Steponas Biežis, nes jo bei kitų ilgo darbo ir pastangų vaisiai buvo teigiamai išsakyti bei įvertinti. Ir po to, kur tik su dr. S. Biežiu susitikdavom, jis visuomet pirmas priedavo, ant pečių tėviškai uždėdavo savo žilą ranką ir vis išreikšdavo savąją tyrą pagarbą tam spaudos žmogui, kuris nebuvo ir nėra jo ideologijos žmogus, bet kurs visuomet stengėsi ir stengiasi pozityviai įvertinti didžiųjų mažesniųjų visuomenininkų bei kultūrininkų užmojus bei atliktus darbus. O dr. S. Biežis, miręs balandžio 6 d. Chicagoje, galima sakyti nuo pat šio šimtmečio pradžios buvo didžiųjų lietuvių visuomenininkų eilėse. Todėl jo netekimas giliai sujudino didelę armiją jo draugų bei gerbėjų ir visų tų, kurie žilagalvį daktarą gerai pažino. Įdomu, kad tą 1889 m. gimusių lietuvių daktarą gerai pažino ir dabartinis mūsų jaunimas, ypač skautija. Juk dr. S. Biežis su dr. Milda ir dr. Stasium Budriais ir dar vienu kitu buvo tie pirmieji, kurie Chicagoje skautams surado ir už 1 dol. "užfundijo" Rako mišką, ilgainiui skautijos vadovų, tėvų bei pačių skautų rankomis pavertę į gan modernią stovyklavietę. Ne vieną kartą su dr. S. Biežiu esam vaikščioję stovyklų metu po lietuviškos gyvybės sklindančią Rako mišką ir ne kartą lietuviškos patriarcho dr. S. Biežio skruostais nuriedėję džiaugsmo ašaros klausantis tų gyvų lietuviškos gyvybės garsų. Todėl nenuostabu, kad ir gausios jaunųjų skautų gretos, šalia didžiulės minios, skaitlingai dalyvavo savo geradarių šermentyse bei laidotuvėse. Dr. S. Biežio palaikai ilsisi lietuvių šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Šio žmogaus veikla bei darbai kada nors turėtų būti atžymėti specialioje monografijoje. Tikrai, kad gal tai padaryti ateity-

je užsimos jo bendraminčiai su lietuvių visuomenės parama.

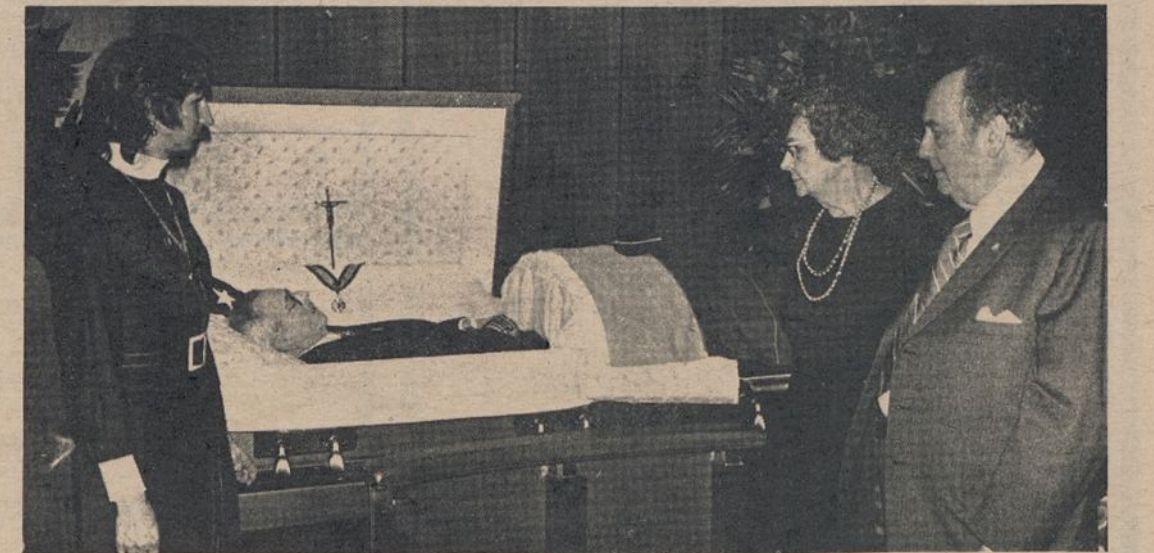
• KAS GALEJO tikėti, kad praėjusi priešvėlykinė Kančios savaitė didelį dalį Balfio veikėjų, spaudos žmonių ir nemažai mūsų visuomenės nuspalvins liūdesiu. Kai gavom pranešimus, kad balandžio 18 d. "Gintaro" svetainėje Balfio vadovybė šaukia skubią spaudos konferenciją, kiekvienas supratom, kad šviesesnių žinių joje nepasisemsim, nes taip jau buvo nutekę paskutiniai lietuviškų laikraščių numeriai, ypač Darbininko ir Dirvos. Visa lietuvių visuomenė pulkia žino, kad Balfis yra įvykęs nelauktas skilimas, kad New Yorko 100-sis Balfio skyrius visai be reikalo iš kėlė bylą dėl tariamai neteisėto Detroite įvykusio seimo, kuriame balsų dauguma buvo nutarta Balfio centrinę įstaigą iš New Yorko perkelti į Chicago, kur buvo sudaryta ir naujoji Balfio vadovybė. Viso to išdavoje pasitikė jimas Balfio plačiojoje lietuvių visuomenėje yra labai pakirstas. Ir šioje spaudos konferencijoje Chicagoje reziduojanti naujoji Balfio centro valdyba spaudos atstovams išdalinio storokus aplankus su dokumentinėmis medžiagos nuorašais apie tai, kas vyksta Balfio buvusios ir naujosios vadovybės tarpe po Detroito seimo. Sklaidydami tuos dokumentus pamatėm, kad kai kurios Balfio sąskaitos bankuose yra užšaldytos ir Chicagoje ir New Yorkui, kad naujosios Balfio centro v-bos pirm. M. Rudienės pasirašyti čekiai kažkieno yra įskusti kaip neteisėti ir bankai skaito juos negaliojančiais, kad iš Balfio išdo yra naudojamos net lėšos advokatams samdyti. Naujoji ir teisėta Balfio centro vadovybė Chicagoje matydama, kad jos rankos šalpos darbe yra visai supančiotos, net iškėlė savo atsistatydinimo klausimą. Bet čia dalyvavę Balfio direktoriai, taip pat ilgamečiai Balfio veikėjai, spaudos žmonės ir visi kiti vieningai pasisakė ir paprašė kad naujoji Balfio centro vadovybė jokiū būdu neatsistatydintų, nes ji yra teisėta ir didžiosios dalies direktorių vieningai patvirtinta. Ypač taiklų tėviškai nuosakų ir naujosios valdybos darbus užgirtingį žodį tarė evangelikų kun. Ansas Trakis, daug metų besidarbuojęs Balfiui. Apalamai didžiojoje Chica-

gos lietuvių kolonijoje girdisi labai negražių kalbų ir net įtarinėjimų, kurių New Yorko ir tolimesnėse ar artimesnėse jo apylinkėse gyvenančių žinomų ir daug nusipelnusių Balfio veikėjų adresų. Jei nelemtoji byla teisme būtų nutraukta, pranyktų ir tos kalbos ir, svarbiausia, gal būtų sulaukytas Balfio autoriteto kritimas, masėse.

Žurn. Jurgis Janušaitis ir Pranas Prūsis prie komp. A. Vanaigačio portreto Balzoko muziejuje. Portretą piešė dail. A. Varnas, o muziejui jį padovanojo A. Olienė, K. Kasakaitė lietuvių nuotrauka

• PER IŠTISĄ DEKADĄ daug kūrybinės iniciatyvos Chicagoje rodė ir dar vis teberodo "Margutis". Nors A. Vanaigačio epocha su jo mirtimi seniai jau praėjusi, bet ją toliau tęsė L. Vanaigaitienė, A. Olis, dr. Br. Dirmeikis, poetas Alg. Mackus, o jiems visiems iškeliaujus į amžinybę, ją dabar tęsia P. Petrutis, R. Sakadolskis, D. Bylaitienė ir kiti. "Margučio" iniciatyva gegužės 11 d. naujojoje Čiurlionio galerijoje atidaroma Paryžiuje gyvenančio dailininko Prano Gailliaus paroda. Tai neeilinė paroda, nes dail. Prano Gailliaus kūrybos darbai puošiasi visa eilė rimtų meno galerijų Vakarų pasaulyje. Dailininko siekimas, panaudojanti lietuvių liaudies meną, išgauti specifiškai vaizdinį išgyvenimą panašiai kaip dailėje randame pas Kandinskį, muzikoje pas Bartoką, o poezijoje pas Lorcą. Dailininkas pasisako, kad (Nukelta 1 psl.)

Balfio direktorių suvažiavimo įvykusio kovo mėn. 31 d. Chicagoje dalyvių dalis. Kalba direktorė Ona Zailskienė. Pirmoje eilėje sėdi kun. Feliksas Gureckas ir naujai išrinktas Balfio direktorių tarybos pirmininkas Vladas Selenis. Suvažiavimo eigą rekorduoja žurn. Vytautas Kasnintėnas. V. Noreikos nuotrauka

Mielam Prieteliui

KAROLIUI CICĖNUI

mirus, jo žmonai, dukteriai BIRUTEI, sūnams KĘSTUČIUI ir VYTAUTUI nuoširdžią užuojautą reiškia

Cezaris, Algis ir Edas
Modestavičiai
su šeimomis

A. A.
VIDAI

KAROSAITEI-KLEINIENEI

taip ankstybai išėjus amžinybėn, gilią užuojautą reiškiamo velionės vyrui ENGENIJUI KLEINUI su šeima, velionės motinai FELICIJAI KAROSIENEI, sesutei GIEDREI BUDRECKIENEI, broliams RIMUI ir GINTARUI KORSAKAMS ir visiems velionės artimiesiems

Genovaitė ir Antanas
Diržiai

New Yorkas